

Index contentorum.

1. De balsamo Peruviano
2. de prudenti utrumque medicamenti exploratione.
3. de erroribus circa usum topicorum in praxi.
4. de natura & praesentia vini Rhenani
5. de Bradypepsia
6. de purgantibus fortioribus ex praxi eiciendis
7. de anatomia publica.
8. de luxationum synthesi in genere.
9. de auditu difficili
10. Ulcerum aetologia & curatio
11. de purgantibus seledis & minus cognitis.
12. de specificis antispasmodicis.
13. de perpetuo pellicilio ex thorace.
14. Pathologia diuinitatur Helmontiani.
15. de morbis lienis
16. de affectu raro scorbutico pupulari.
17. annorum climactericorum rationalis explicatio.
18. de specificis antispasmodicis.
19. de bile medicina & veneno corporis.
20. de Carolinis thermis.
21. de temporibus anni insalubribus.
22. de temperamento fundamento morum & morborum,
23. de morbis certis regionibus & populis propriis.
24. crismus natura & explicatio rationalis.
25. de inflammatione ventriculi.
26. de siderum in corpora influxu.
27. de methodo vitam longam acquirendi. Wolffii epistola.
28. medicus sui ipsius.
29. de asthmate convulsivo cum hydrope pectoris
30. de anatomis in praxi medica usu. Xc. 33.

um,

a.

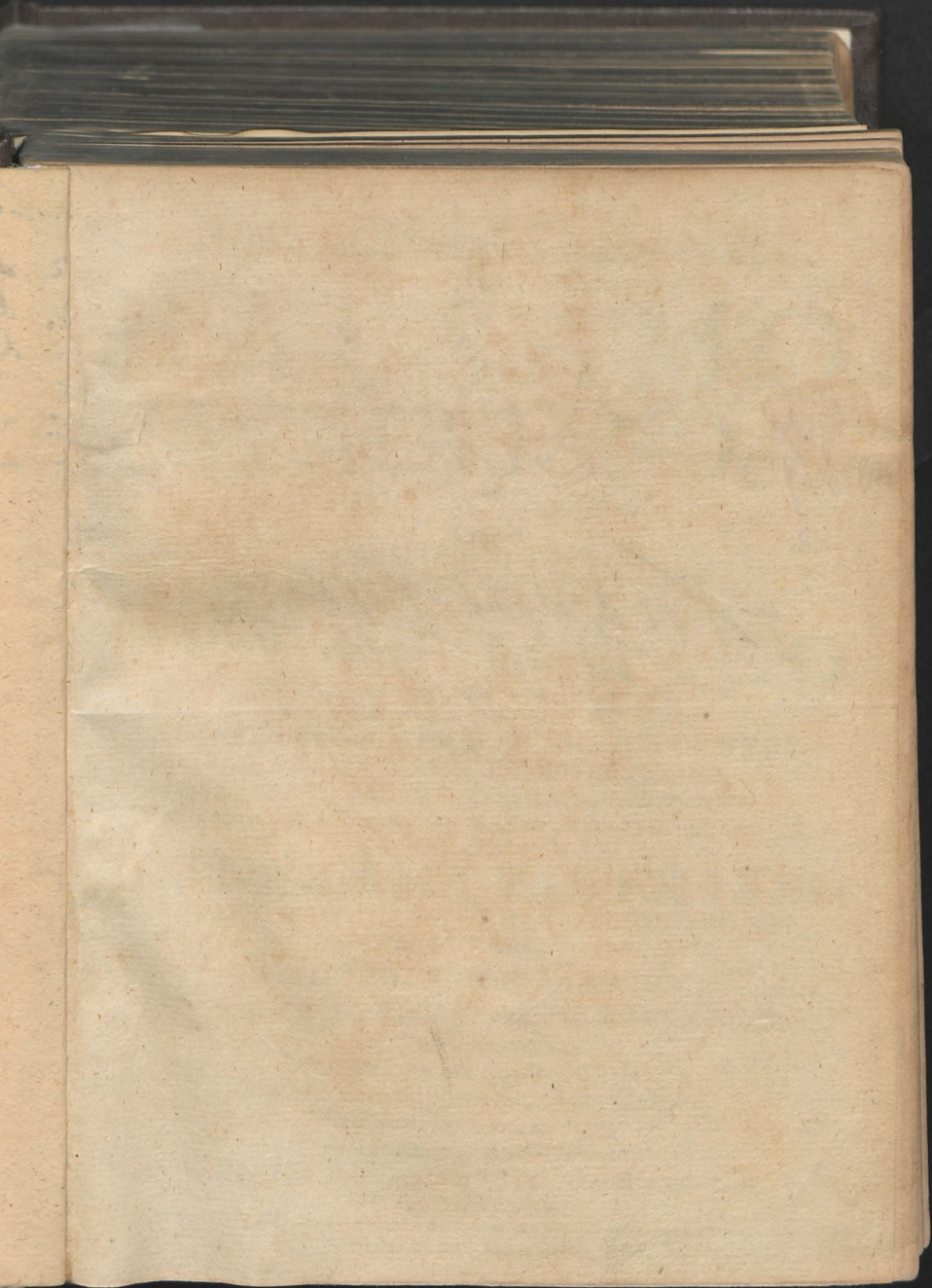
3
3
3
3
3
3
3

31. Leger natura in corporum productione & con-
servatione.
32. de morte subita praecavenda.
33. de duobus multorum morborum sede.
34. de natura & artu effectu in medendo.
35. de origine et natura pestis
36. methodus curandi pestem. Rep. 74
-
- 37.

Faint, illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Friedericus Hoffmann
Friderica Ernesta Filia
offert.
MDCCLXXIII. Majo.

DIVINA FAVENTE GRATIA!
DISSERTATIO MEDICO - CHIRURGICA INAUGURALIS

De

**LUXATIONUM
SYNTHESI IN
GENERE,**

Quam

*IN ALMA REGIA ET ELECTORALI FRIDERICIANA,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORUSSIAE ET ELECTORATUS BRANDENB.
AC PROVINCIARUM HAERED ETC.
GRATIOSO FACULTATIS MEDICAE CONSENSU
P R A E S I D E*

DN. FRIDERICO HOFFMANNO,
*MEDICINAE ET PHILOSOPH. NAT. PROF.
PUBL. ORDINARIO,
POTENTISSIMI REGIS BORUSS. CONSILIARIO
ET ARCHIATRO h. t. DECANO,
DN. PATRONO ET PROMOTORE SUO OMNI VENERATIONIS
CULTU PROSEQUENDO.*

PRO LICENTIA,
SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES JURAQUE ET
PRIVILEGIA DOCTORALIA

Ad d. 17. Septembr. Anno M. DCCIII.

Horis ante & pomeridianis consuetis

IN AUDITORIO MAJORI

Publicae Eruditorum disquisitioni submittet

IOHANNES GODOFREDUS *Brubsmann*
Grim. Misn. Med. Pract.

Hake Magdeburgica, Typis Johannis Gruneri, Acad. Typogr.

Summe Reverendo, Amplissimo atque Excellentissimo,
DOMINO
CHRISTIANO *Gotthelff*
BIRNBAUMIO,

SS. Theologiae Doctori longe Celeberrimo & Primislaviae Uccero-
Marchia Metropolis ad D. Mar. Pastori & Dioceseos Inspectori
Vigilantissimo, Meritissimo,
Mæcenati atque Patrono omni venerationis cultu ad cineres
usque devenerando.

Nec non
VIRO
Nobilissimo, Excellentissimo atque Consultissimo,
DOMINO
MICHAELI THOMASIO,

Juris utriusque Doctori ac Pract. Lipsiensi celeberrimo,
PATRONO ET AFFINI SUO ADMODUM COLENDO,

Ut &
VIRO
Nobilissimo, Excellentissimo atque Experientissimo,
CHRISTIANO MAXIMILIANO
SPENERO,

Ser. & Pot. Reg. Brunn. & Elect. Brand. Med. Aul. Acad. Med. Doct.
S. R. J. Nat. Cur. Chidemo & Soc. Scient. Reg. Brandenb. Collegæ.

PATRONO MAXIME SUSPICIENDO
Specimen hoc Inaugurale in debita observantia monumentum &
studiorum meorum commendationem ea, qua decet, reverentia offert,
dicat, consecrat

Excellentiss. V. V. V. Nominum

devotissimus cultor
JOH. GODOFREDUS GRUHMANNUS,
Grim, Mifn.

Cl. Dn. Candidato

S. P. D.

P R Æ S E S

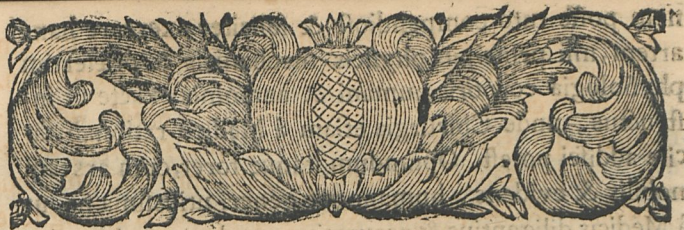

Vulgaris est parœmia : *Nec temere, nec timide.* Hoc sapiens edictum, si ullibi, certe in medicina & chirurgia locum invenit, ubi omnis temeritas & timiditas magno est exitio ægotantium salutis. Nam profluunt hæc vitia ex ignorantia.

Unde elegantissime scriptum reliquit Hippocrates, in Libro, cui titulus, *Lex: Imperitia alacritatis, fiduciaque ac vera exultationis expers, timiditatis & audacie nutrix est. Timiditas equidem impotentiam, audacia vero ignorantiam artis significat.* Nullum autem vitium visitur frequentius in chirurgia, timiditate & audacia; quin ut ingenue dicam
ex

ex decem eorum vix unus est, qui his caret, ob malum
videlicet illum ignorantiae thesaurum. Certus vero, con-
fidens & cordatus is est, nec hæret, nec putat, nec flu-
ctuat, qui certo scit, quæ facere, quæ omittere debe-
at. Atque talis demum est qui anatomiae studium, qui
encheireses in operando caller, qui naturas distinguere
& effectuum reddere rationes potest. Vehementer o-
prandum foret, ut omnes in quavis civitate ita essent
comparati Chirurgi, sed nolunt discere quæ nunquam
didicerunt. Nullum itaque aliud consilium hic restat,
quam ut Chirurgia transferatur ad Medicinam & Medi-
cina ad Chirurgiam. Medicus enim Chirurgus omni-
bus venerandus est. Approbo itaque valde tuum cona-
tum & studium, Cl. Candidate, quod Chirurgiam feli-
citer conjunxeris cum Medicina. Argumento est tua
dissertatio, quæ laude & commendatione non indiget,
monitis enim & dictis Præceptorum tuorum saluberrimis
abundat, unde etiam cum copiose quæ dicenda fue-
runt complectatur, nolui de meis aliquid addere præter
quam votum, ut T. O. M. DEus laudatissimis tuis labo-
ribus practicis cœptis benedicere, eosque ut sint auxilio
ægotis, perpetua fortuna velit beare.

Tar

PROOEMIUM.

Anta erat olim artis Chirurgicæ dignitas & præstantia, ut antiquissimi & sapientissimi Medici Æsculapius & Hippocrates eam exercere non dubitarint; quin imo ipse Homerus passim Podalyrium Machaonem, divini Æsculapii sobolem ceu chirurgos insignes celebrat, neque hoc sine injuria; nam vitia & labem externarum partium non recte & feliciter chirurgus tollere poterit, nisi anatomiam & structuram situm ac nexum partis affectæ calleat, nisi porro internis remediis temperiem & motum sanguinis & humorum in ordinem redigere studeat, uno verbo, nisi rationalis sit. Quapropter omnis chirurgia empyrica solida ratione destituta non modo fallax sed & periculi plenissima est. Mea itaque est sententia, neminem

A

nem

nem posse tuto compendiose & feliciter exercere hanc
artem, nisi principiis physicis mechanicis & præsertim
physiologia corporis humani & anatomia exacte sit in-
structus, unde Chirurgia etiam à Medico rationali fa-
cile addisci potest. Oportandum itaque foret, cum ars tam
nobilis & evidens, humanoque generi utilissima sit, ut
à Medicis diligentius & accuratius excoleretur: ita enim
non tanti errores, abusus & noxæ quotidie committe-
rentur. Hæcce pensitans, non dubiravi, cum specimen
inaugurale mihi edendum injungeretur, argumentum
quoddam chirurgicum expendendum eligere, in quo vi-
res meas proprias, quantum possint, exercere volui;
assumendo prænobilem istam materiam de luxationi-
bus, quam si pro rei dignitate, non adeo peritus ceu ju-
venis persecutus fuero, veniam me impetraturum esse
confido ab eo, qui considerat, materiæ difficultatem
& amplitudinem. DEUS interea assistat his meis cona-
tibus.

CAP.

CAP. I.

Nominalem & realem Luxationum definitionem explanat.

AD ipsam jam materiam hujus disertationis inauguralis elaborandam lubentissime à me susceptam, me accincturus, nec planè ἀμεθόδως acturus, hoc in loco remorâ omni verborum circumi-
tione explicanda mihi occurrit Luxationum ὀσμοαλογία, quæ more veterum consuetò tribus illis communissimis, Etymologia, Homonymia et Synonymia absolvitur. Osfium Luxatio nil in chirurgicis aliud, quam osfium flexibilem è locis suis naturalibus mutationem præternaturalem significat, quæ à Latinorum Cicerone Celso græcos respiciens codices à sede sua vocatur motio. Et denotat violentum ex proprio naturalique situ in sequentem osfium prolapsum, sola motus impotentia, doloreque plusquam notabili, aut simul inflammatione, vulnere, vel fractura è quibus prima species luxationis simplex, altera composita Chirurgis dicitur. Morbus est in situ, à causa plerumq; externa violenter agente, proveniens, & recessus osfis è proprio sinu & loco in alienam sedem, motum arbitrarium impediens, uti Ioh. Muys in Chir. Barbett. cap. 5. p. m-21. definit.

§. II. Luxatio derivatur à supino Luxatum verbi Luxo, quod vocabulum unicuique ferme non innotum est; Differt autem Luxatio à fractura, quod etiam vox innuit ipsa, nam fractura est quando os aliquod dirumpitur & frangitur; Luxatio vero quando articuli caput suà è sede excidit, & in aliam secedit. Genuina huic, quæ de Iacobo Patriarchâ, ex luctatu cum angelo claudicante, Genes. 32. vers. 25. extat D. D. Paraphrasis est cui eò major habenda fides, quòd vocem illam omni testimonio majorem significare constat.

A 2

§. III.

§. III. Dicitur Græc. ἐκπίωμα, ἐκπίσις, Hippocr. osium vel articulorum e sede sua prolapsio vel amotio citra fracturam, Galen. com. εἰς τὸ περι ἀγμάτων sine fractione excelsus, Excidentia absque fractura eveniunt Gal. l. De Fract. i. Idem quod ἐξάρθρωσις, ἐξάρθρωμα, dicitur quum os citra fracturam suo loco movetur i. de fract. t. i. §. 3. de iis, q. in med. t. 13 (vid. Galen. in com.) l. i. de morb. v. 15. At v. in t. 3. Epidem. in statum, pestil. ἐκπίσις significant partium corruptarum decidentias & mutilationes. Cum additione ὑστέραν etiam de secundinis excidentibus legitur 5. Aphor. 49. Vid. Dict. n. 257. Verbum quoque ἐκπίσις de omenti prolapsu usurpatur. 6. aph. 58. Dict. n. 254. ἐξάρθρωμα, vocatur, & quidem totalis, quando totus a sua sede excidit articulus, vel quantus est recessit. Gal. l. 2. & Method. Med. c. 2. Paul. Ægin. c. iii. de ossibus luxatis p. m. 678. ὀλίθημα, ὀλίθησις, Olithema appellatur integra articuli vel osium prolapsio seu Luxatio perfecta ad differentiam διακινήματις, quod parvam ossis emotionem significat. Hipp. 3. De fract. t. 51. Gal. in com. ad h. l. & in defin. Med. à verbo ὀλίθησις, prolabor, quod legitur 2. de fract. t. 39. & 3. h. t. 61. & 4. de artic. t. i. ἐκβολή Luxatio artuum ejectione vel expulsio, λυσιγυία, membrorum luxatio & dissolutio, ap. Hipp. in lib. de Coc. in hom. XXVIII. ii. nuncupatur. διακίνημα, dicitur dimotio, cum ossa paulatim excelsent, parva osium prolapsio ap. Cels. l. 8. c. 14. à verbo διακίνω dimoveo. Hipp. 2. de art. t. 13. παραρθρωσις, παραρθρωμα, vel distorsio, id quod Diacinema, parva luxatio, per quam scilicet articulus leviter suo loco naturali recessit, Gorr. subluxatio, Prolapsus, dicitur potest. Forest. l. 9. chir. obs. i. in Scol. Elongatio ligamentorum ab Avicen. dicitur χάλασμα, χάλασις, Laxatio l. remissio verbi χελάσαι. Laxor. διακίσις specialiter sumitur de ossium diductio-
 ne,

ne, quæ vel per futuram vel coalitionem mutuam junctæ esse debent, Hipp. 3. de Fract. t. 63. Gal. c. 2. de artic. t. 3. Lat. Dislocatio, Arab. Algaacnu. Alheven. Fegg. Facca. Gal. Dislocation de membrè. Ital. Snodatione Snodato in Lex. Castello Brunoniano p. m. 926. vocatur Batav. dicitur Ontleding, Wannert cen of ander Been uit siin ordinario plaats, of holtighcit gewecken is & Germ. Verrenckung / Verstauchung oder Verrückung.

§. IV. Fracto nunc nominis corticè ipsum rei nucleum liberius degustabimus, & realem luxtionis de finitionem explicabimus, Luxatio saltè articulationibus propria, quando scilicet osis extremas sive caput e sede sua seu acètabulo detorquetur, & id quidem fieri solet aut cum elevatione ita, ut os luxatum ascendat vel cum depressione, ut descendat, vel ad alterutrum latus, ut aut in dextram aut finistram partem recedat. Id quod apud Nobilissimum Dn. D. Augustum Quirinum Rivinum, Prof. Publ. Lips. Pathol. per orbem famigeratissimum, D. Patr. & Præceptorem, omni honoris cultu plurimum devenerandum in Notitia morborum compendiosa §. 55. eximie legere licet.

§. 5. Osa Luxationi apta sunt ea, quæ per articulationem cohærent. Nam ut ut urgeri possit, secedere interdum à sese invicem osa per futuram cohærentia; Attamen hic potius fit secessus per fracturam quam per Luxationem quæ vero à sese recedunt medio connectendæ æso, & potius præsupponunt medii connectendi aut Luxationem aut unitatem solutam. Sic v. g. scilicet clavícula secedit vel à sterno, vel à processu etiam acromio hoc potius præsupponit vulnus in quò tamen vulnere habenda est osis translocati ratio, licet non sub Luxationis forma.

§. VI. Luxationis subjectum, in quò hæret malum sunt ossium juncturæ pariter atque articuli, extra eos vero non datur Luxatio. Quot ergò sunt articuli in toto hominis corpore, tot etiam sunt Luxationes: Sic caput, thorax & lumbi possunt luxari, scilicet quod suis gaudent vertebris, item ossa carpi & metacarpi, tarfi & metatarfi, maxilla inferior, aliaque possunt pati luxationem & dislocationem.

§. VII. Explicatâ vero Luxationis denominatione & significatione earum quoque synthefin huic adhuc capiti sine prolixis verborum evolutionibus adjungendam & explicandam esse, summa sanè urget necessitas. Synthefis conjungere separata, mutuam ossium compositionem ac connexionem significat, Galen. lib. de ossibus, in prooemio. Nam in specie de naturali ossium coordinatione usurpatur, & eandem, quam homilia, habet significationem, videlicet cohæsiorem partium, & præcipue ossium interse ap. Hipp. i. de artic. t. 5. ubi verbum *ὀμιλία* legitur: *καταρσιου*, restitutio Luxatorum in naturalem situm legitimumque juxta Pauli Aeginetæ mentem lib. 6. appellandâ est synthefis, metaphorice significat reconciliationem. Quamvis alius etiam morbus nec periculò, nec facie diffimilis phthisi hoc nomine veniat apud Plin. secund. l. i. de Medic. c. 62. qui tamen solus inter tam multos ita scripsit. Medicamentum quoque compositum dicitur à Q. Sereno c. 30. Vide Keuchen not. p. 210. Græc. *σύνθεσις*, *σύνθεσις* & *ὀμιλία* Gorr. Lat. Coordinatio vocatur.

§. VIII. Luxationum igitur synthefis est operatio mere chirurgica, quæ partes corporis nostri p. n. à quacunque causa separatas & luxatas adducit, conjungit, conjunctasque servat. Indicans hanc, ejusque objectum
exter-

externi sunt solutæ unitatis morbi seu in durioribus seu mollioribus membris contingentes, scilicet fractura & luxatio, qui ideo dicuntur externi, quòd à vi ut plurimum externâ, contusione & percussione oriuntur, non vero quod solas externas afficiant partes, nam interdum etiam ad interiora v. g. vulnera cordis & pulmonum, penetrant.

CAP. II.

Multifarias Luxationum Differentias examinat.

§. I.

EXplanatis in superiori luxationum definitionibus, ad illarum differentias mihi cognoscendas, est progrediendum, & in specierum distinctionem deveniendum. Quoad Luxationum differentias poterunt hæc dici germanis, quibus ut plurimum propria sordent, alienarident, das *Ausrencken* / & si à lapsu oritur *Ausfallen* / quando ita loquimur: *Er hat sich den Arm oben in der Achsel ausgerenckt oder ausgefallen.* In subluxatione *verrencken* / *den Ellenbogen verrenckt* / in manu *vergreiffen* / in pede *vertretten* / & in dorso, *verrenckt oder verrueckt* dicitur, & dividitur primum in simplices & compositas, ita ut simplex sit, cui nullus alius combinatur morbus, & composita, quæ aliis cum malis interdum concurrentibus complicatur. v. g. inflammatione vulnerum & fractura. Deinde ex causarum mox sequentium differentia multiplex iterum luxationum varietas oritur, quatenus nempe vel ex toto, vel quatenus sede saltem naturali exturbatur ossis caput, aut simul tendines distenduntur aus dirumpuntur.

§. II. Ea propter simplicem rursus juxta *Barbetti Chir. c. V. p. m. 21.* à forma dividere solemus in *Exarthrema*, *Pararthrema* & *Diastasin.* *ἐξ ἀρθρου* lat. *ναρ' ἐξ ὀχθῆν* dislocatio dicitur, quod os totum extra sinum seu receptacu-

pro-

lum prodiit; *ωζα' ε' θηνα*, Pararthrose, distorsio seu retorsio, quod ex parte saltem, i. e. ad limbum seu marginem acetabuli tantum os dislocatur, quod tamen vix locum habet, nisi in Symparthrosi ac Arthrodia. *δι' α' α' α' α'*; Subluxatio seu Prolongatio vero qualem in carpi ossibus saepius se vidisse Aquapendens testatur, est, quando scilicet articulus à naturali tantisper declinat situ, & ubi ligamenta & tendines, extensi prolongati aut plane disrupti secedere os permittunt, ut membrum exin longius latiusque fiat.

§. III. Dislocatio sex iterum differentias complectitur à loco, in quem os prolabitur, petitas, scilicet ad inferiora, superiora, dextrorsum, sinistrorsum, in anticam & posticam partem, quamvis paucissimæ articulationes has differentias cunctas sustineant, dum v. g. maxilla inferior antrorsum saltem in adultis luxatur, os femoris ad interiora, rarius ad posteriora, os humeri rarissime sursum aut extrorsum, frequentius deorsum seu introrsum movetur. Quo vero paulo curatius cognoscamus harum Luxationum differentias cognitæ nobis prius accurate naturales ossium juncturæ esse debent, tumque haud difficile observari sumus, num introrsum, aut extrorsum ad superiora aut inferiora propulsum fuerit ossis caput.

§. IV. Sed, si naturalem ossium connexionem subjungerem, nimis prolixum fore, puto. Videri hac de re possunt Viri Excellentissimi atque Experientissimi; B. Dn. D. Joh. Frid. Ortlobius, in partium corporis humani historia. Dn. D. CHRIST. Lud. Welschius in Tab. Anat. Phil. Verheyen in sua humani corporis Anat. Tr. V. c. 1. p. m. 416. Joh. Munick. in Tract. de re anatomica conscripto §. 66. p. m. 201. Joh. Helfr. Jungk. in app. anat. c. 23. p. m. 103. Paul. Barbet. in anat. pract. c. 3. p. m. 313. D. L. Sterre in exam. chir. pract. c. 1. p. m. 255. Godfr. Bidloo in corporis hum.

hum. Anat. Casp. Bartholinus in Inst. anat. Hornius, Blancardus, Cuperus aliique plures ex recentioribus. Ex veteribus autem vid. Real. Columbus de ossibus lib. i. p. m. a. 16. ad 23. usque. Vesalius & Spigelius de humani corporis fabrica. Hier. Fabr. ab Aquapend. de ossium articulationibus Casp. Bauhinus in Theat. anat. Petrus Pavius de hum. corporis ossibus. Joh. Riolanus in osteolog. & nonnulli alii. Differentiam à causis desumptam sufficientem esse censeo, si dico luxationem existere aut externam vel violentam, aut internam, quæ nimirum originem trahit ex humoribus ad articulos fluentibus & laxantibus ut plurimum autem observatur in enarthrosi cum syneurosi conjunctâ.

CAP. III.

Externas & internas Luxationum causas rimatur.

§. I.

Differentiis luxationū probe consideratis porro ad causas ipsarum enucleandas perventurus sum: Scire, est rem per causas cognoscere, dicunt Philosophi. Medicorum est mederi, morborum causas dignoscere, easque legitimâ methodo & necessariis tollere remediis præcipuorum generum, altera nempe est proxima, alteraque remotior: Quo de videri meretur Joh. Theod. Schenckii Exerc. Med. Chir. de Luxationibus ossium ingen. memb. 3. Luxationum causæ postmodum iterum duplices sunt. vel externæ vel internæ. Externæ varia existunt violenta, quæ corpori accidere possunt, scilicet: violentæ articulationum contusiones & distorsiones. In genere omnis violentia externa in causa est, siue id fiat corpore ipso, si alliditur quis ad objectum siue objectum ipsum allidat ad corpus.

§. II. Sic à percussione, atque ubi aut saltus aut casus ab alto vel equo præcesserit ibi non difficile fieri potest luxatio

B

ossis

offis femoris & axillæ : Sic facile contingit vertebrarum
dorsi luxatio ab inconvenienti superdorso decubitu da
man sich wehe thut (ut ita loquar,) sicque multi de lu-
xatione conqueruntur perpetua, atque hæc est causa,
si quis nimium se extendit attollitve, quod laboriosis
non infrequens est hominibus. Porro a tendinis muscu-
li subclavii laxatione oritur claviculæ luxatio, & in re-
centi adhuc memoria hæret, quod Excellentissimus atque
experientissimus Dn. D. Andreas Petermannus Prof. Publ.
Anat. & Chir. longe Celeberrimus Dn. Patronus & Præcep-
tor meus etiam post obitum ejus pia & nunquam inter-
moritura veneratione deprædicandus, in Anat. cad. hum.
Masc. publ. Anno 1702. præterlapsa Lipsiæ habita allega-
vit, & in eo ipso subjecto ad oculum veluti demonstra-
vit, se ejusmodi exemplum in quodam rustici servo,
cui pullus equæ super utramque axillam circa offium cla-
vicularum situm a parte tergi postica imposuit, observas-
se. Ad hæc lapidum quoque projectio brachium & inæ-
qualis super lapides acutos & altos ingressus, ubi pes pe-
riclitatur, pedes luxare potest. Tum luxationem intro-
ducere potest impetuofus corporis motus, ac vehemens
haud raro extensio vel repressio, quæ subinde obstetri-
cibus non admodum cautis evenit, ut Paul. Barbette in
chir. c. v. p. m. 22. se observasse purat;

§. III. Verum vir, mihi pro merito nunquam satis
laudandus, Dn. D. Petermannus, in Colleg. chir. in Bar-
bett. privatim habito cap. V. se profecto non videre inquit,
quomodo per vehementem extensionem obstetrix infer-
re luxationem possit parturienti. Siquidem nunquam
per extensionem, sed potius per repressionem, os co-
xendicis ab obstetrice tractatur. Conjectu itaque facile
in statu naturali luxationem infantis non esse metuend-
dam

dam, quia tunc si eæ possuntprehendere caput, & firmiter trahere, ipsum caput jamjam ultra dimidium pudenta penetravit muliebria; sed in statu potius p. n. ob brachia scapulas etiam nimium latas capite jamjam expresso infantis truncus facilius adhæret, uti videre est penes Frantz. Mauriceau de morbis gravidarum l. 2. c. 7. p. m. 287. c. 17. p. m. 354. tunc luxatio potest causari, & 1.) quidem ipsius capitis cum vertebra prima ratione atlantis 2.) in bronchiis, si brachium nimirum alterum præ altero extrahere conatur 3.) obstetrix, si infans ordine paritur inverso & 1.) quidem pedibus, testante Authore jam alligato c. 21. p. m. 367. c. 22. p. m. 371. Imo lapsus fœtui, quantum intra uterum adhuc latitanti luxationem infert, sicuti Hippocr. de Artic. passim innuere videtur. D. Barb. loco citato ictu aut lapsu gravi embryonum officula in utero luxari testatur.

§. IV. An vero embryonum in utero luxentur officula ab ictu aut lapsu ex Dn. D. Petermanni supra laudati sententia locis antea jam alligatis certe determinari nequit. Quippe cum nemo ocularis eorum phænomenorum possit esse testis, neque licet argumentari: gravitatio gestationis tempore aliquando est lapsa peperit vero infantem, cui femur alterutrum fuit luxatum, ergo hæc à lapsu dependet luxatio. Et si rem accuratiori altiorive mentis trutina pensitamus, animadvertimus hanc luxationem ab hac causa non satis esse probabilem, cum constet, quod fœtus toto gestationis tempore his innatet humoribus, prætereaque duplici præmuniatur involucre, prout Dn. M. Naborhus, Fautor integerrimus & Præceptor meus honoratissimus, in Exercit. anat. exquisitissime & admodum perspicue demonstravit.

§. V. Nec infrequens est, ut causa externa cum interna concurrat, sicut videre licet apud Hild. cent. VI. obs. 100. Unde etiam est, quod tenellorum ossa puerorum frequentius & ab externa causa leviori membrorum contorsiones atque luxationes patiantur, quod articuli istorum imperfectiores, flexibiliores & molliores adhuc sint, vid. Munniks Anat. nov. §. 33. p. m. 83. Theod. Kerckringii curiosa foetuum osteogenia. Henr. Eyssonii Tr. de ossibus infantis & Volck. Coiteri Tr. de foetus abortivi ossibus. Externis quoque luxationum causis a Fabro in chir. spag. f. 4. c. 11. p. m. 149. constellationes, maligni etiam Astrorum influxus & aspectus, catharrhos & de fluxiones excitantes, adnectuntur.

§. VI. Internæ Luxationum causæ secundum Antonii Nuckii sententiam in oper. & experim. chir. 48. p. m. 121. à ligamentorum laxitate, vel humore extravasato inter duo ossa articulationem componentia hærente, productæ, præter conformationem ossium, ligamentorum & musculorum vitiosam (sicut latius ossis innominati acetabulum, & exilius ossis femoris caput occasionem dedisse Kerckring. Spicileg. anat. observ. 61. perhibet,) sunt 1.) humores serosi pituitosi acres & quandoque tartarei & ad juncturas fluentes, nunc ipsa ossa è suis articulationibus ejicientes, & nunc ligamenta tam interiora, quam exteriora cum musculis saltem irritantes & relaxantes, ut tono horum vitiato ossa firmiter satis continerinequeant, vel eosdem musculos ac ligamenta externa contrahentes, ut hæc abbreviata, illa à naturalibus sedibus protrahant.

§. VII.

§. VII. Illius generis humores hincque emergentes luxationes se frequentius in hydropicis observasse refert Excellentissimus atque Experientissimus Dn. D. Johannes Bohnius, Prof. Publ. Lips. Therapeut. Consummatissimus, Dn. Patronus & Præceptor perpetuo venerationis cultu prosequendus, in Colleg. Chir. art. IV. c. 8. 1. p. m. 87. Quæ vero ex violentiore musculorum & ligamentorum contractione contingunt, uti ex Tulpil. 4. obs. 55. & Job. à Meckren obs. chir. 30. videre est, convulsivos præprimis artuum motus pro causa agnoscunt: immo iidem humores intra articulos congestimole & pondere suo ossa extra sedes naturales deturbant, observante Barb. chir. c. 5. p. m. 22. potissimum si coagulentur & in tophum abeant, v. g. in arthriticis, quo etiam referri debet, calli in acetabulis dictis post ferotinam nimis ossium luxatorum repositionem producti, vid. Joh. Scult. Arm. chir. p. 1. Tab. 56. p. m. 226. Hic primo gelatinæ, dein cartilaginis tandem ossis naturam assumens, sensim sensimque incrementum capiens articulationem disconnectit; Et hæc illa est luxationis species, quæ difficile & fere nunquam restituitur teste Nuckio loco supra jam citato.

§. IIX. Non influxus succi nervosi impeditus (uti plurimi olim veterum somniarunt,) sed idem præstare poterit fluxus potius spirituum animalium denegatus, atque hinc emergens ligamentorum & tendinum laxitas, quemadmodum ab Excellentissimo atque Experientissimo Dn. D. Joh. Wilh. Pauli, Patrono & Præceptore nulla mihi unquam intermorigura pietate colendo in coll. anat. experim. in Clarissimum Verheyen Lipsiæ habi-

to nobis demonstratum fuit sufficientissime, atque in paralyticis quotidiana adhuc experientia comprobatur.

C A P. IV.

Diagnostica & Prognostica Luxationum Signa revelat.

§. I.

CAusis luxationum explicatis proximum nunc est, ut signa tam diagnostica, quam prognostica proponamus, quæ tantæ sane necessitatis sunt, ut haud immerito vulgo quidem, at vere tamen dicatur, quod qui bene cognoscat, bene etiam curet. Luxationum diagnosin in corpore præsertim macilento esse satis manifestam facilemque satis abunde testatur Barbette loco superius allegato. Nam si quid est, & præcesit, quod introducere luxationem potest, v. g. lapsus, percussio, contusio, graviorisque ponderis gestatio, tunc non dubitandum de luxatione, imprimis si dolor accidit exquisitus. Insuper tamen motus impotentia & fovea in loco insueto, tumorque in opposita parte apparens, item membri alteratio, situsque respectu sanæ partis immutatio omnem tibi scrupulum forsân adhuc hæsitanti eximant, confirmante B. Dn. D. Christ. Joh. Langio, Practico quondam Lips. longe celeberrimo in coll. chir. c. 3.

§. II. Causas dabunt externas ægrotorum relationes, sicuti internas & inspecie feri vel pituitæ vitium habebis, si membrum pedetentim debilitatum naturalem deserat situm, & licet repositum perfecte intra suum domicilium, haud permaneat. Porro humorum acrimoniam cognosces ex dolore summo simul conjuncto & rartarum denique ex tophis ac nodis illius loci exigentibus.

§. III.

§. III. Signa itaque Luxationum diagnostica duplicia sunt, communia scilicet quæ luxationem ejusque speciem, & propria quæ ejus causas harumque differentias manifestant. Illa sunt 1) mutatio figuræ membri naturalis, quando in parte ejus altera tumor, circa sinum vero seu acetabulum fovea apparet, vid. C. Jungk. chir. man. c. 4. p. m. 142. quod solis dijudicare oculis licet in teneribus & mollioribus subjectis & membris, in carnosus vero & crassioribus contrectatio simul requiritur.

§. IV. Inspectio & contrectatio nos reddit de luxationibus securos, si in nudo nimirum corpore, v.g. in brachio sunt eminentiæ & foveæ observante Joh. Vigone in Tr. de ossium juncturarum dislocatione c. 1. p. m. 202. Nam os illo in loco ad quem prolabitur, eminentiam, & ex quo recessit foveam efficit, si vero accessit jam tumor, ut inspectio locum non inveniatur, contrectatio adornanda erit. Sed plurimi chirurgorum id in usu habent, ut manibus contrectent impolitus, quas ferre nolunt ægri, dum sufficit modo si digito superficialiter fiat contrectatio, nam fovea aut eminentia etiam in tumore facile animadvertitur, etiam in dorso, si modo digito dorso vertebræ contrectantur, tunc fovea vel eminentia quoque observatur.

§. V. In subluxationis autem diagnosi, in corporibus apprimè obesis signa rarissime adsunt pathognomonica infallibilia, præter actionem impeditam doloremque. Quamdiu igitur dolor & actio impedita adest, tamdiu pars illa habeatur luxata, & repositio tentetur, quia nimirum per hanc nihil mali præter dolorem ægotanti in-

ti inferimus. Quoniam vero omnis luxatio per integrum vitæ tempus actionis naturalis rectitudinem tollit, melius est in casu dubio aliquem perferre dolorem superfluum, quam per totum vitæ tempus actionis integritate carere, idque in corporibus maximopere tenellis.

§. VI. Signis propriis causæ externæ utpote infensus incurrentes non indigent, sed saltem internæ. Mala articulorum conformatio vix nisi per sufficientem reliquarum causarum remotionem in cadavere cognoscitur, sicut observatio Kerckringii superius allegata testatur, quamvis etiam hoc in passu aliquid lucis dispositio parentum concedat, quando claudicantes à claudicantibus frequentius generari per experientiam constat, adeoque etiam vitiosa partium solidarum constitutio per hæreditatem in prolem transfertur. vid. Jungk. chir. man. p. m. 144. f. 2. c. IV. Pet. Borell. c. 1. obl. 7.

§. VII. Ab humorum ad ligamenta atque tendines accubitu luxationes factas esse colligitur. 1) ex illorum in toto abundantia, 2) si luxatio non subito sed pedetentim contingat, ita ut luxandum membrum per aliquot tempus huc atque illuc motibus agitetur inordinatis, vacillet, ac licet reponatur, mox iterum procidat; 3) si non in uno latere, sed undique circa articulum cavitas gignitur, in quem digitus nullo resistente corpore adigi possit.

§. IIX. Callus vero subesse judicatur 1) si membri ante luxati restauratio tardior contigerit præprimis, si 2) in articulis non multa carne stipatis, ut in cubito, genu &c. Callus autem sicuti modo durior, modo mollior est ita

ita illius signa sunt 1) quando articulus deprehendatur gracillimus atque siccissimus. 2) nec ab ægro, nec ab adstantibus violentiore manu moveri queat: 3) Si præcesserit medicamentorum nimis incrassantium & siccantium usus: 4) extenuatio & gracilitas membri dicti sit diuturna. Molliorem adhuc denotat 1) si recens is fuerit, 2) membrum aliquantum adhuc moveri queat: 3) recensita medicata haud fuerint applicata ac 4) ad tactum quoque tumor observetur mollior. Denique tophum subesse præter signa causarum internarum & calli durioris generationem suadet dispositio ægri arthritica.

§. IX. Ad prognosin luxationum in genere quod attinet, sciendum nullam harum per se esse lethalem, nisi & capitis & vertebrarum spinæ præprimis superiorum luxationem excipias, teste Barbett. loco supra jam dicto, utpote quam necessario spinalis medullæ circa suum principium compressio, hinc ad partes inferiores denegatus spirituum animalium influxus excipit, Excellentissimi atque Experientissimi Dn. D. Bohnii, nunquam sine honoris præfamine nominandi iudicio.

§. X. Capitis luxationem germ. den Hals undreyen pronunciat omnino lethalem Excellentissimus atque Experientissimus Dn. D. Petermannus in coll. Barbettian. c. v. §. 8. p. m. 28. quia nimirum simul infert spinalis medullæ contorsionem, & multorum vasorum rupturam. Hinc in iis luxationibus semper observatur sanguis quidam extravasatus circa spinalem medullam, qui sanguis, indicio nobis est, utrum in infante recens nato & jamjam mortuo luxatio deprehensa sit facta infante vel adhuc vivo aut jamjam mortuo? Vertebrarum luxatio itidem est periculosa pro diversitate nimirum graduum. Nam potest omnino etiam esse penitus lethalis, sicuti

sicuti vulnera spinalis medullæ profunda. Non raro infantes moriuntur ex vertebrarum dorsi luxatione, observante Excellentissimo atque Experientissimo Dn. D. Rivino antea jam laudato in coll. p. m. 243. patholog.

§. XI. Specialiorem vero prognosin & quæ curam luxationis faciliorem & difficiliorem promittit, supeditant 1) Forma & conditio luxationis, quot facilius curatur Pararthryma, tanto difficilius luxatio perfecta, & elongatio seu quæ cum ligamentorum laxitate conjuncta; 2) causæ, quæ si externa, faciliorem, quam interna seu quam conjunctam causam comitem habet, sanationem concedit, 3) conditio subjecti, quatenus in corporibus puerorum seu adolescentum seu alias exilioribus & mollioribus ossa luxata facilius quidem restituntur, non tamen adeo firmiter retinentur, sed retentio est difficilior, quia difficulter asservari quieti possunt, cujus contrarium in adultis solidioribus & robustioribus subjectis contingit, sicuti à Muys in chir. Barbett. l. c. judicatur. 4) Tempus, cujus ratione luxatio in junioribus recens cum minore, inveterata cum majore curatur labore, verustaque in adultis luxatio, ubi partes quotidie augentur, demum evadit incurabilis.

§. XII. Et 5) Symptomata, quæ, quo plura & vehementiora, eo quasi curationi obstrepunt, quo pauciora & mitiora eo faciliorem promittunt sanationem. Unde difficillima est luxationis repositio si conjungitur cum fractura luxationi sæpe vicina. Hinc v. g. luxationes in quibus ossium supercilia franguntur, pessimæ, cum articulus restitutus non firmiter satis retinetur. Pariter quibus luxationibus dolor ingens, vulnus aut fractura combinatur, sunt difficiles curatu, ideo, quod sine convulsionum periculo restitui nequeant, vid. Scult. P. I. Tab. 56.

p. m.

p. m. 226. Membrum denique luxatum, v. g. luxatio vertebrarum dorsi, potissimum ad interiora contingens, difficilius curatur, juxta Hippocr. de artic. §. 43. Fabr. Hildan. cent. v. obs. 69. tot difficilius aequè reponitur os femoris quam humeri, de quibus Excellentissimus atque Experientissimo Dn. D. Bohnius, in coll. chir. art. v. §. II. §. 19. p. m. 104. & 110, ubi de luxationibus specialioribus agit, Paræus l. 15. c. 28. Cellus l. 8. c. 15. & Æginet. c. 114. p. m. 681. videantur.

CAP. V.

Chirurgicam luxationum & simplicium & compositarum curationem subministrat.

§. I.

Hisce præmissis quæ ad cognitionem juxta ac dignotionem. nec non ad causas præfagiumque facere videbantur ordinis ratio postulat, ut ad ipsam nunc luxationis curationem sine ulteriori verborum circuitu deveniam, eamque ex triplici veluti usitatorum præfidiorum fonte petitam tradam: nimirum Chirurgico Pharmaceutico & Diætetico. Sed ne pauculum temporis & pagellæ spatium verbis tantum teramus, quid agendum erit agam & ordiar à Chirurgica, quia hæc primo omnium est instituenda: Luxationis chirurgia ἀρθροθεσια, Arthremvolum, emboly audit, complectens sub se 4. actiones ministras, scil. extensionem, coaptationem, deligationem atque repositionem. Ad quas tamen antequam se convertat chirurgus, præparet instrumenta tam, quæ, si forsan manus non sufficerent ad extensionem, quam quæ ad deligationem & repositionem necessaria.

§. II. Levis equidem primo intuitu videtur simplicis curæ, cum facile reponi offis eminentiam posse, cum

plebe ignava vulgus chirurgorum sibi persuadeat, dummodo scilicet sola partis læsæ circumgyratione inepta aut distensione crudeli negotium aggrediantur, annotante B. Dn. D. Langio jamjam allegato in coll. chir. loc. cit. Verum enim vero luxati membri naturalem in sedem reductio ut facilius peragatur, summa peritia connexionis ac situs membrorum naturalis semper requiritur, aliter namque procedendum in dislocationibus non solum respectu ipsarum partium affectarum, v. g. Scapulæ, maxillæ infer. vertebrarum. Conferantur Heyden-
trick. Ouerkamp. p. m. 821. & Dan. Sennert. prax. lib. v. p. 6. c. V. Sed insuper alia administratio exigitur in luxatione versus exteriora aut interiora, aliter in extensione tendinum seu subluxatione, consulatur Verdus Tr. de luxatione.

§. III. 1) Extensio, *distraçio*, Gal. 6. med. m. c. 5. vix in omnibus luxationibus necessaria est, imo sæpe ad has non pertinet, scilicet ubi nimia ligamentorum relaxatio, nec in subluxatione, sed tunc demum, ubi muscoli ossi luxato implantati hoc versus suum principium retrahant. Imo observantur sæpius quædam extensionem & repositionem indicatam prohibentia, qualia sunt tumor atque inflammatio insignis, & ab his dependens dolor, ut symptomata urgentia, primam curam postulant. Qui vero dolor à fragmentis ossium tendinibus aut pungentibus, dictas operationes non inhibet.

§. IV. Vix audiendi tamen sunt Hipp. lib. 4. de artic. c. 65. & Fallop. cap. 3. de Luxatione, qui restaurationem intra tres priores dies fieri volebant, iis vero quacunque de causa elapsis, ante nonum ad illam accedere in-

interdicebant: cum non adeo certi sumus, an infra definitum tempus omnia symptomata recedant, interim juxta eosdem Autores jam dictos aut ossium fragmenta corumpantur, aut callum contrahant.

§. V. Quod si vero conveniat, quam mature adoranda, omnique tempore eo est allaborandum, ut quanto citius fieri potest ad propriam iterum sedem deveniat, antequam inflammatio superveniat, ejusque instrumenta varia sunt, quorum intuitu duplex reponendi modus ab Autoribus constituitur: Alter Palæstricus seu qui sola manuum contractatione fit, estque admodum invalidus, & ad corpora mulierum nimirum & puerorum mollia, ut & ad mascula paulo robustiora, si recens fuerit vitium, solummodo utilis, quo de legi meretur Gourmelin. chir. art. lib. 1. p. m. 56. Casp. Taliacot. in chir. 1. 1. p. m. 257. Alter autem Medicus, qui iterum duplex vel methodicus; qui habenis, scalis, forcipe aliisque utensilibus; vel Organicus, qui machinamentis diversis infimul adhibitis perficitur commode. Hic ad prolapsa diuturna non incommodus, in corporibus athletarum, ille vero omnibus fere subjectis est idoneus, de quibus videatur: Hippoc. de artic. text. 64. & lib. 1. de luxatis & fractis partibus c. 1. Galen. com. 4. in Hipp. text. 64. Oribasius de Machinamentis 5. c. 35. 40. & Paræus lib. 15.

§. VI. Inter quæ tamen reliquis præferenda Glossocomium seu Ambus Hippocratis humero restituendo inferviens. Vid. Scult. in arm. chir. Tab. 24. p. m. 46. it. Tab. 49. Fig. 1. 4. p. m. 190. trochlea illa communis seu machina tractoria Vitruvii cum funiculo annexo, & Zonula parti luxatæ alliganda, quam Paræus l. 14. c. 7. delineat, aut correctæ, qualis ab Hildano cent. V. Hist. 86. 60. & Scult. Tab. 21. 22. in app. Tab. 13. & Solingen tr. de man. operation.

tion describitur, manubrium autem versatile prout aut ab eodem Paræo, aut à Lambswerd. in Append. Instr. ad Scult. Tab. 23. exhibetur; aut illius Galli machina, huicque anteferenda Germanorum, qua icones in actis Eruditorum Lipsiensibus Anno 1683. mense Januarii videntur esse.

§. VII. Probe tamen notetur, quod instrumenta ista maximopere sint dolorosa, hinc chirurgis nostris plane inusitata, quinimo penitus etiam videntur non necessaria, judicante Excellentissimo atque Experientissimo Dn. D. Petermanno in coll. Barbettiano l. c. & memini me audivisse in coll. path. publico Excellentissimum atque Experientissimum Dn. D. Rivinum huic etiam præbuisse assensum, quia ab instrumentorum terribilium multitudine abhorrent timidi, si modo chirurgus fuerit satis peritus articulationis, motus musculorum & aliarum enchiridium.

§. VIII. Quia vero nostra memoria luxatio quædam præprimis vero humeri est frequentior carnificibus in torturis, accidit, ut his ipsis etiam frequentius ægroti se concedant, quam chirurgis. Carnifices profecto abstinere ab omni tali instrumento extensorio, solumque manuum ministerio utuntur, & quidem feliciter, ut jam allegetur Dn. D. Petermannus quondam in colleg. chir. secundum Nückii ductum publice habito, se meminisse aliquot luxationes femoris, quas laudatissime & ex voto curarunt, diceret.

§. IX. Opiliones etiam & horum uxores passim operam navant luxationibus curandis, & quidem sæpe etiam felici cum successu. Quod genus hominum tamen abstinere ab omni pomposo instrumentorum extensoriorum apparatu, si vero utuntur quibusdam instrumentis assumunt

munt levissima. Sic v. g. Dn. D. Petermannus sapius laudatus in coll. Barb. l. a. tradit: se novisse rusticum ex opilione natum, olimque juvenem opilionis adiutorem, **et Schaffer Rnecht**/quæ in luxati humeri extensione humerum suo imponit capiti, corpusque suum intentum inclinat, postea vero utraque manu prehensio humero, sensim suum attollit corpus, & capite demum subducto humerum reponit.

S. X. Quidam utuntur janua apta gradu scalarum super quibus humerum extendunt, & utut à quibusdam ejusmodi extensiones putentur periculosæ ob fractionis metum, attamen hic metus est superfluus, siquidem non fieri potest, os frangi quod in una extremitate firmiter est prehensum, in altera vero solis mollibus ligamentis est alligatum. Quod autem sentina hominum se alienis immisceat, vituperandum est, & tantum abest, ut à quopiam laudetur.

S. XI. Circa ipsum extensionis actum notetur, I) modus, quem describamus, ut ministrorum manibus perfici soleat, utpote secundum cujus circumstantias illa extensio, quæ vel à solo chirurgo fit, vel habentis & machinis peragitur, facile peragi potest. Scilicet alter ministrorum tibiam v. g. luxatam supra luxationem & circa genu comprehendat, ita ut utrumque pollicem ipsi tibiæ imponat; alter vero si dextrum crus affectum fuerit, ejus alteri extremitati prope malleolos manum sinistram supponat, dextram v. tibiæ applicet, contraria ratione procedendo si pes laboret sinister, adeoque in ipsa extensione pars ita tractetur, ut lineam semper rectam atque musculorum tractum observet, docente Jungkio ante dicto in chir. man. f. 2. cap. 3. p. m. 126. & Ægin. l. 6. 114. p. m. 681.

S. XII.

§. XII. Deinde qualitas seu potius quantitas ratione
cujus extensio major vel minor esse debet, intuitu offi-
um majorum & minorum, utpote majore aut minore mu-
sculorum robore pollentium. Extendatur tamen mem-
brum sufficienter aliquanto longius, ne omnia in redu-
cendo se invicem tangant ac repositionem impediant.
Utrum autem sufficiens videatur extensio, judica-
tur 1) si luxatum os acetabulo suo é diametro opponatur,
2) si membrum idem sano aliquantum longius & inter ex-
trema aequalis fovea aut in luxationis loco nulla ampli-
us inæqualitas appareat, asserente Steph. Blancardo c. 1.
p. m. 526.

§. XIII. Secunda operatio coaptatio, *διὰ δευτέρου*, Hipp.
l. 6. de art. tex. 64. Mochlia, Mochleosis seu restauratio
dicta, fieri debet, quæ facile contingit, si luxatum os ma-
nibus suis oleo Rosac. l. Myrt. inunctis ita dirigat, articu-
losque adapter chirurgus, ut musculorum tractus obser-
vet, aut extensione sensim luxata illud quasi sponte sua se-
dem naturalem repetat. An autem bene restauratum sit
membrum dignoscitur ex iisdem signis legitimam repo-
sitionem pronunciantibus: 1) ex figura comparatione
nimirum facta cum membro sano & v. g. si pollex pedis
cum genu in recta steterit linea, 2) ex æqualitate super-
ficii restituta, ac 3) ex doloris cessatione, dicente Jungk.
L. 2. c. 6. p. m. 148. quibus vulgo additur sonus seu strepi-
tus quidam, qui in ipso repositionis actu observatur;
Ast fallax quandoque hoc esse signum & vix desidera-
ndum, cum quotidiana experientia Scultetus monet, eo
quod etiam observetur, ubi non sufficiens facta fuit ex-
tensio, adeoque de violenta nimis & impertinente re-
posi-

positione testetur, i.e. cartilaginum seu ligamentorum effractionem ac rupturam non raro portendat.

§. XIV. In coaptatione situs est naturalissimus, in quo pars observatur quiescens, ut plurimum est quidem ita, ut os ossi inarticuletur & undique finum firmum claudat, naturalis humeri situs est, si deorsum versus genua dependet, femoris, si ei innitor, maxillæ inferioris, si os est clausum. Probe tamen animadvertitur hunc firmum adeo stricte non esse observandum, sed præstare etiam quadantenus, hinc inde os elapsum vel luxatum commovere, licet illa commotio debeat esse modica nec, vehementior.

§. XV. His igitur circa repositionem juxta artis præcepta peractis, insequitur operatio videlicet deligatio, *in idem*, vid. Lex. Castello-Brunon. p. m. 293. & firmatio partis affectæ legitima ad impediendum novum articuli egressum. Deligatio longe est facilior quam in fractione. Hinc etiam, si inflammatio superveniret luxationem jamjam repositam, nihilominus poterit fieri deligatio sed laxior. Nam simulac remiserit inflammatio, nova eaque arctior institui poterit deligatio, cessante inflammatione postmodum instituaturs firmior deligatio cum emplastro ad istam necessario.

§. XVI. Ipsum deligandi modum quod concernit, membrum (nisi inflammatio jamdum intensior fuerit,) oleis seq. nominandis inungatur, eique emplastrum conveniens applicetur: ita tamen ne hoc membrum totum circulariter tegat, multo minus ejus una extremitas alteram conscendat, sed spatium latitudinis pollicis in membri latere has intercedat, ne inæqualitas premens ac dolorifica fiat, ut empl. facilius detrahi queat, ac locus transpirationi ac tumori concedatur. Quæ
D. de

de re memini legere ap. Jungk. in chir. man. f. 2. c. 3. p. m. 126. Empl. imponantur splenia membri conditione adaptata, & deligationis faciendæ longitudinem emetientia, postquam hæc in principio uno vel altero illorum appropriatorum liquorum tepidorum quos inferius capite proximo recensiturus sum, fuerint imbuta.

§. XVII. Quoad fasciationem, fasciis aut solis hoc ipsum negotium, aut si opus fuerit ferulis ex corticibus albis, corio aut charta densa vel multiplicata paratis, quæ luxatis ut plurimum membris, postquam hæc reposita & fasciis obvoluta fuerunt, (nisi inflammatio hoc impediatur,) ad stabiliendam & firmandam articulationem opponuntur, perficitur. Vid. ap. Gabr. Fallop. oper. suor. Tom. 3. Tr. 4. c. 6. Fel. Würz. chir. c. 25. Marque chirurgie traité des Bandages chapitre 16. Dan. le Clerc. chirurg. complete, p. m. 188. Si modo paululum prudens fuerit chirurgus, nec nimium arcte circumjectis spleniis constringat locum, alias non inflammationibus solum, sed variis præterea symptomatibus ansam dabit gravioribus.

§. XVIII. Spleniorum vero quæ iis supponuntur plura sint, non solum melioris firmationis & retentionis gratia, sed ut juncturarum quoque cavitates & inæqualitates repleantur, pro commodiore fasciarum injectione: horum tamen crassiora & maxima illi articuli parti opponantur, per quam os luxatum prodibat, ne hoc extra sedem suam facile relabatur. His loco spleniorum imponatur linteum concerptum quadruplicatum vel ficcum, liquore aut unguento imbutum, cui si pars deliganda inæqualis fuerit, minora quoque splenia apponantur.

§. XIX.

§. XIX. Hinc fasciatio sive fiat per unam tantum fasciam, si scilicet articulus ad prolapsum non adeo proclivis, similitatione, ac in Clerc. chir. p. m. 360. adornatur, ita tamen ut deligationis principium fiat in latere, per quod os procidit, ibidemque etiam fascia semper firmiter constringatur, uti videre est in coll. chir. s. V. §. 7. p. m. 116. Excellentissimi atque Experimentissimi Dn. D. Polycarp. Gottlieb Schacher / P. Publ. Anat. & chir. extraordinarii; sive ad manus sunt fasciæ tres pariter liquoribus, appropriatis imprægnandæ, quarum una eademque brevissima circa ipsam luxationem ter volvatur, postmodum ad membri partem sanam §. vel sex circuitibus fascialibus ascendat. Quo facto alteram quoque unius capitis & priore duplo longitudinem eidem luxationi, sed in contrariam plagam pariter bis l. ter circumducatur chirurgus, eademque quater vel quinque descendat, mox iterum per totam ligaturam & sursum ad finem usque prioris redeundo. Atque hæc fascia tertia scilicet duorum capitum tertia sui parte circa luxationis locum stringat, breviori capite ascendat, altero descendat, quod idem per totum membrum superius prodeat, ibique firmiter. Conf. Galenus tr: de fasciis. Oribasius de laqueis & Gourmelinus l. i. p. 41.

§. XX. Fasciæ autem hæc cunctæ circa luxationis locum arctius constringantur, inter ascendendum ac descendendum compressio semper minuatur. Ita quoque in genere sese habet deligatio, ne nimis laxa sit, alias non retinet, nec arctior justo, præprimis ubi callus progerminat, ac corpus tenerius fuerit, alias dolorem atque inflammationem augent & atrophiam

cum motus imbecillitate, quam corrigere difficillimum, membro inducunt. Signum aut congruæ deligationis est bona ægri tolerantia, i. e. quæ se firmatum haud tamen compressum refert: cui accedit, si levis & mollis tumor sequenti die in membri extremitatibus appareat, quippe si talis non conspiciatur aut major & durior observetur in priore casu laxior, in posteriore strictior iuxta ligatura erit pronuncianda: ut proin opus sit, ægrum frequentius visitare, pro deligationum conditione investiganda. Cæterum fasciis, (si membri ratio hoc patiat, nec inflammatio impediat) ferulæ, observatis illis circumstantiis, quas superius jam indicavi, superimponantur; hinc Hipp. septimo demum die, quo hujus metus cessabat, hoc faciebat.

§. XXI. Quarta tandem operatio, Repositio *ἐπιβολή* vel collocatio locum habet. Ad collocationem quod spectat, fit hæc membrorum collocatio duobus modis, h. e. vel reponendo, vel suspendendo; reponi pars deligata dicitur, quando nunc vel à motu concutitur vel affluxione tentatur, vel in ea exercenda cumulentur dolores, stabilimentis quibusdam falcitur, atque molliter ea figura, qua deligata tuit collocatur; modo activitatem pro effluxu maturando; modo si neutrum horum sine molestia fieri queat, æqualitatem observando & illud saltim addendo; ut dum membro reponendo, media & indolens figura tribui debet, hoc fiat ante deligationem, ne, si illa postmodum inducatur, fasciæ aut nimis laxentur, aut fringantur. Conf. Steph. Gourmel. chir. p. 37. Media autem membri figura dicitur, quæ absque musculorum tensione retineri valet, v. g. in brachio flexa, in pede

pede recta. Interea quiescit æger nec fasciæ prius solvantur, nisi vires denuo parti redditas esse observe-
tur, prout J. de la Charriere Traité des operens cha-
pitre XXXIV. tradit.

§. XXII. Commoda tamen ac tempestiva religa-
tio duo complectitur, scilicet deligationis renovatio-
nem ac ejusdem durationem. Quoad priorem nisi ali-
qua circumstantia contrarium urgeat, scilicet pruri-
tus, dolor ac nimia fasciarum constrictio ante 6. aut 7.
diem hæ non solvantur, suadentibus Nuckio exper.
chir. 48. p. m. 121. & Barb. cap. 5. p. m. 24. aliisque.
Quamvis igitur multis religio sit illas ante diem 6. l.
septimum solvere, tertio tamen vel secundo rectissime
& jubente Hippocrate de Fract. Text. 5. solvuntur,
vel quia tunc luxari incipiunt vel propter transpirati-
onem impeditam, sæpius inflammatio, pruritus imo
gangræna metuenda veniunt, qualia exempla præter
quotidianam praxin Hildan. cent. 2. obs. 92. perhibet.

§. XXIII. Durationis autem tempus vix speciali-
bus determinari potest, nisi dicamus tunc demum tol-
endas esse fascias, si articulus sufficienter firmatus
videatur, quod in partibus minoribus, v. g. digito præ-
ter propter 14. in mediocribus. v. g. brachio atque ti-
bia circa 20. in majoribus autem v. g. humero, scapula
ac femore vix 40. dierum spatio contingere solet, quia
tamen pro diversitate subjectorum, regionum, anni
temporum, majore ac minore ligamentorum tensio-
ne, luxatione recenti & veteri quasi articularum quo-
que robur, modo celerius modo tardius restituitur,
futius illi agunt, qui numeratis diebus, adhuc aliquor
addunt, ac vinculis demum sublatis ægrum monent,

ne membrum motibus exagitet vehementioribus. Atque hæc de luxatione simplici, nunc de composita seu quæ vulnus & fracturam comitem habet.

§. XXIV. Ubi vulnus aut contusio luxationi affociatur, summo sane periculo non vacat malum; imminet siquidem gangræna & sphacelus, nisi celerrime fiat repositio, & ex opposito metuenda est convulsio, si violenta manu suscipias laborem. Tali igitur in casu aut suadente Joseph du Charriere trait. des playes chapit. 4. p. 353. membrum erit abscindendum, aut satius esset suasu Hippocratis in Vectiar. text. 19. ad de artic. text. 25. & 76. negligere penitus ægrum, ne ars in tam ancipitis auxilii effectu prostituatur, nisi Christiana charitas Medici opem nihilominus adhuc requireret; Unde etiam chirurgi prudentiores ab ejusmodi luxatorum restauratione absterneant; imo præeunte Celso, nec minorum articulorum repositiones absque periculo suscipiendæ, sed cum grano salis accipiendæ sunt, ita quidem, ut, si reposito articulo inflammatio major ac convulsio superveniat, melius à quibusdam observetur, si sine magna violentia hoc fieri valeat, articulum ex sua iterum sede exturbare.

§. XXV. Licet non statim in sua sede firmari possit os diffractum non tamen propterea ab opere desistendum, conferatur Muys prax. chir. rat. Decad. v. obs. 7. Locum itaque hic invenit illud: Ex duobus malis minus est eligendum. Qui canon in casibus nimirum dubiis & ubi indicantia contraria adsunt, quid agendum sit, medico docet an desperandum an minus.

§. XXVI. Valde periculosa etiam est luxatio fracturæ ossis juncta, secundum Vigonis prognosin c. 1. p. m.

p. m. 202. ob imminencia similia symptomata, negligi tamen nec hic subitanea debet repositio, quo ossis fracturæ facilius postmodum possint coaptari. Plura qui desiderat, vid. Dissert. de membris fractis inaug. sub Præsidio Excellentissimi atque Experientissimi Dn. D. Frederici Hoffmanni, Patroni ac Promotoris omni venerationis cultu prosequendi à Dn. Ottone 1700. Halæ Magdeb. habitam, & Dissert. de Fractura ossis Tibiæ cum vulnere & prominente osse, quam Præside D. Schenckio 1659. Jenæ habuit Dn. **Grav**/Præter hos conf. Paræus l. 13. c. 4. Guillimeau de operation. chirurg. Tr. 9. c. 5. Guido de Cauliaco Tr. 3. Doctr. 1. cap. 1. Tagault. Instit. chir. l. 2. c. 4. ut alios taceam Autores.

§. XXVII. Bene hic etiam notandum est, luxationem competere ipsis etiam tendinibus, quando vulgus chirurgorum, imprimis vero carnifices vocant: **Eine Ader verstaucht haben.** Nam utut verum sit tendines semper & ubique firmiter esse partibus ossis & carnis annexas; Interim tamen non secundum longitudinem duntaxat, verum secundum latitudinem etiam sæpe numero distenduntur & à partibus vicinis in tantum abducuntur, quæ abductio, annotante præter alios Præcticos, Dn. D. Petermanno in coll. Barbettiano. c. V. §. 18. p. m. 31. est dolentissima & momentanea. Observare eam licet in musculis capitis lateraliter flectentibus, (obliquis inferioribus) hi sane taliter læsi tantum inferunt doloris, ut communiter nulli plane dubitent, quin conferant cum dolore quem ex denata uxore sentit maritus; Siquidem uterque dolor est penetrantissimus, licet subito remittat: cujusmodi luxationem observare etiam possumus in musculis tibiæ abducentibus, membranofo nimirum vel fascia lata, quam vulgo vocamus **(Die Hunde-Sincke.)** §. XXIIIX.

§. XXIIIX. Hoc mali genus Excell. atque Experimentissimus Dn. D. Petermannus, etiam quondam perpeffus, nunc tenetur secundum omnes dimensiones cautelam adhibere, ne de novo hanc luxationem exciter, alias namque intolerabili ferme afficitur dolore, cui etiam mederi nescit, nisi vehementissima tibiæ extensione, uti ab eo ipso in coll. chir. publ. in Clariff. Nuck. habito anno. 1700. auribus audivi. Tendinum vero luxatorum curatio consistit unice in eorum extensione juxta motum naturalem. Et hæc genuina etiam est ratio, ob quam carnifices inquisitos torquentes post applicatas chordas extendunt, eorum nempe carpos atq; cubitos.

CAP. VI

Pharmaceuticam & dieteticam luxationum curationem continet.

§. I.

Quibus exacte consideratis, ad curam nunc pharmaceuticam me accingam. Licet citius rediisse videantur vires, tamen ob metuendam novam luxationem nunquam tuta sunt omnia sed accelerari nihilominus reconvalescentia potest optime si simul cum fasciis adstringentia v. g. vinum austerum tepidum, in quo antea parum salis solutum, applicemus, vid. Fel. Plarer. Praxin in Tr. 1. c. 2. p. m. 394. 397. quia tam topicorum applicationem quam fasciarum ac ferularum impositionem involvit deligatio. Medicamenta in principio convenientia sunt, quæ adstringendo atque roborando dicuntur operari & inflammationem arcere, v. g. Ol. myrtill, rosar, fl. sambuci, nepethe, oxyratum, Mixt. ex vino austero & dictis Oleis, Aqua Vitri.

Virrioli quibus sequentibus diebus aliquid Spiritus Vini addi potest. Quidam ex bolo armeno, thure, mastiche sanguine draconis, gypso flor. balauft. rofar. &c. & cum albumine ovorum cataplasma parant, quale etiam Hildan. Hist. Milit. class. 15. commendat, quod nihilominus ab aliis. v. g. Agricola chir. parv. p. m. 323. & 343. improbatum & convenientiora videntur emplastra contra fracturas seu Catagmatica dicta, (Bruch. Pflaster) v. g. Renodæi, Würzii, c. 25. p. m. 382.

§. II. Deinde etiam luxationi admoveantur adstringentia & defendentia præparata: ex Gum. Tragacanth. mastiche, sanguine draconis, bolo arm. fl. balauft. nuc. cupress. rad. bistort. tormentil. cort. granat. bacc. myrtill. bacc. junip. virid. & pingued. equin. F. Ungt. Fetus pro humectandis splenis & falcis parari possunt ex resolyentibus & adstringentibus.

§. III. Ast progressu temporis & si in inflammatione cessat, hujusque metus imminuat adstringentia quoque imminui debent, quorum potentia, dum in terrestreitate pontica seu in acore particulis terreis determinata ratione combinato, consistit, vid. Excellentissimi atque Experientissimi Dn. D. Bohnii Dissertationem Chymico-Physicam XI. §. 16. p. m. 315. & Dn. D. Welschii accuratum medicamentorum simplicium examen c. 1. p. m. 16. Hisque modo recensitis Empl. Oxycroc. cum Emplastro Diachalcytid. seu diapalmæ mixtum est substituendum, & resolyentibus potius atque nervinis agendum v. g. Ol. Rosar. Hypericon. Lunbr. ter. Vulpino, Bals. Peruviano nigr. Ol. dest. Juniperino Tart. foetid. Empl. de Gum. Elemi Minio. &c.

E

§. IV.

§ IV. Interim ut calli productionem juvemus comoda medicamenta non exterius saltem sed intrinsecus quoque propinentur. Externa sunt in infantibus albumina ovorum cum farina volatili, in adultioribus myrrha, aloë, acacia &c. de quibus jam dictum fuit. Interna autem observantur Succ. Primulæ, interdum & Fol. Agrimonix, quæ in luxationibus, etiam est egregia & sine pari reſte experientia, ſcilicet in aceto vel vino cocta, & calide cataplaſmatis forma applicata. Vim enim fibrarum tonum roborandi poſſidet efficaciffimam, prout non ſatis deprædicare poteſt, Foreſt l. 7. obſ. c. 3. Hildan. cent. 3. obſ. 81. Horſt. l. 1. p. 2. obſ. 1. Sim. Pauli in Q. B. p. 296. Eph. N. C. dec. 2. anno 3. p. 13. & Joh. Frengius chirurgus Amſtelod. Sumo opere quoque laudatur Lap. Oſteocollæ ſeu Morochrus (Weinbruch) ram ad fracturas offium conſolidandas, quam ad callos ipſorum producendos ad ʒj. in vino rubro vel in fuſo vineæ (cui male juxta D. Rivinum additur per vineæ,) aſſumendo, ſed cavendum, in nimia quantitate detur, alias juxta Hildan. in junioribus imprimis callus deformis generatur. De cujus efficacîa vid. Hild. jam dictus cent 3. obſ. 90. & 91. Sennert. chir. l. 5. p. 5. c. 1. Boyl. Exercit. 5. de utilit. phil. experim. p. m. 343. Ol. Worm. Muſ. l. 1. ſ. 2. c. 6. p. m. 53. Conrad. Khunrath. p. 2. Tr. 21. p. m. 427. Med. deſtil. Andr. Mathiol. Comm. in lib. 5. Dioſcor. c. 109. p. m. 878. Geſner. de Lapidibus pretioſis & foſſilibus Georg. Agricol. de rebus foſſilibus, Joh. Crat. & Fernel. in conſiliis, Langius in Epift. ac nonnulli alii.

§ V. Quæ tamdiu continentur, donec calum productum eſſe dignoſcatur, 1) ex omnimoda doſis

loris cessatione, 2) si circa locum luxatum vel perfractum color cutis bonus ac natus efflorescat, 3) si iuxta Paræum, sanguis quidam rorulentus non quidem per vulneris si adsit oras, sed poros quoque cutis transfudet, fascia & splenia tingens, quamvis hoc phænomenon rarius observetur. Et 4) si cum vulnere saniei quantitas imminuatur.

§. VI. Fomentationes denique & Epithemata ex summitat. Absynth. Herb. Salviæ Rorismar. Major. Pulegio, Rutha, Fl. Rosar. Balauft. Baccis Juniper. cum vino facta optime conducunt, quo de legi meretur Junck. Prax. Med. p. I. f. I. c. XI. p. m. 73. chir. man. f. 2. c. 4. p. m. 153. & Mayow. Op. Med. Phys. tr. 5. p. m. 414. Quo scilicet tendinum rigiditas deligatione introducta aliquo modo corrigatur, spirituumque animalium influxus restituatur. Ex his tandem, quæ ultimo nominaviloco, omnium sunt optima, magisque convenire solent, quam priora, utpote propter vim adstringendi & inviscandi sæpius nocent, quamvis judiciose usurpata, laudem quoque mereantur egregiam.

§. VII. Tendinum vero rigiditatem atque contracturam quod concernit, hæc corrigitur partim fomentationibus similibusque emollientibus topicis, qualia Hildan. cent. I. obs. 83. c. 15. annotavit & ego jamjam tradidi, partim callorum supergenitorum excisione; partim etiam ejusmodi instrumentorum applicatione, quæ membrum in oppositum latus flectant, quale illud, quod ab Hildano loc. allig. delineatur.

§. VIII. Oleosa equidem locum habent hoc in casu, sed ubi combinatur contractura & aridura seu atrophia,

phia, minus vero ubi obstructio subsit, magis enim oleosa poros & nervos obstruunt, spirituumque motum & ita influxum impediunt; Ubi vero contractura & aridura, a spirituosus & oleis destil. abstinendum est, sed cocta olea seu pinguedines adhibeantur v. g. Ol. Lumbr. ter. Ping. hum. &c.

§. IX. Sic procedendum in simplici luxatione, sed aliter paululum in composita, ubi tumorem citra inflammationem accedentem externa discutientia tam fixa quam volatilia, item laxativa respiciunt. Inflammationem autem aut V. S. aut alia aliquoties laudata sanant. Ante omnia autem ligatura parti affectæ applicata nimium arcta haud sit, cum sæpius hæc sola primaria omnium pene symptomatum sit causa. Quod sitamen nihilominus dolor ardens aut spasmodicus accedat adhibebis cataplasmata ac forus ex discutientibus ac antodynys: Parietaria, Malva, Fl. Chamom. Sambuc, Verbasc. Melilot. in vino decocta, quibus Sp. Vini simplex vel camphoratus & cum Sp. Sal. arm. mixtus est propositis nervinis commode adjunguntur. Item Elixir Bals. à Jungkenio in chir. man. f. 2. c. 2. p. m. 118. descriptum. Nunquam satis etiam extollere potest Agricola com. in Popp. chym. part. 2. tr. de Sale p. m. 785. in luxatis membris Spir. Salis compositum secundum suam descriptionem p. m. 782. destillatum. Primum autem haud inique obtinet locum Essentia Antipodagrica nostra in omni fere Arthritidis specie non sine insigni hactenus efficacia tam interne quam externe adhibita.

§. X. Ante omnia itaque in luxatione partis membri majoris ratio habeatur, inflammationis atque convul-

vulsionum metuendarum, hinc in media minusque dolorosa figura membrum collocetur aut suspendatur, eidem applicando topica appropriata, externa antepileptica cum anodynis & refrigerantibus, minores vero articuli interdum ante inflammationem, interdum illa sedata demum restituntur, & quidem extensione mediocri, quoniam validam non ferunt, & si restaurati fuerint, inflammationes atque convulsiones arcentia sedulo applicentur. Ulterius B. Dn. D. Langius in coll. chir. c. 3. impossibilem esse curam arbitratur, imprimis callo perfecte indurato. Sin vero textura adhuc mollioris extiterit à resolventibus & discutientibus adhuc quodammodo salus speranda.

§. XI. Tandem si propter tendinis elongationem ac infrequentem atoniam non commode firmari in sua articulatione possit os, roborantia iterum ac nervina sunt advocanda, fofus nimirum ex vino calido nunc simplici, nunc cum floribus Hyperici, Major. Salviæ, Roremarino, chamomilla, Flor. stæchad. decocto vel inungantur Ol. Petrol. Bals. Peruv. nigr. quod nervinum est singulare. In specie Spiritus ac ol. bacc. juniperi commendatur; Uti videre est Rolinc. l. 4. f. l. c. 10. Schröd. in Phar. Med. Chym. l. 4. p. m. 86. Kunrath. in Med. destil. Tom. I. p. m. 419. ad 470. Volkham. in E. N. C. D. I. a. 9. 10. p. m. 63. Has enim Baccas quod atinet, vim contra Paralyfin & roboranda membra paralytica, aliaque quæcunque læsa habent plane singularem, atque utimur, iisdem, ut diuretico & diaphoretico emmenagogoque; Quapropter & Rob. ex iisdem paratum Theriaca Gormanorum audit, teste Dn. D. Friderico Hoffinanno in Clav. Pharm. p. m. 492. Ex his est Ung. Opilium (Schäffer's Salbe / ut

fic loquar,) quod nihil aliud est, quam Bacc. Juniper. virid. cum Ping. equin. seu Butyro majali ac deinde expressæ, ejus loco unguento potius Populeo chirurgi nostri uruntur. Quo de vid. Phar. Aug. class. 17. p. m. 652. Cord. Dispens. p. m. 342. Ejus quoque gummi egregiam discutiendi vim in paralyfi & contractura partium obtinet, ita ut primatum fere inter nervina post mastichen obrineat. Item Ol. dest. Lavend. Salviæ, Succini, Galbani, commendat, Mart. Panfa in Pract. spec. p. 4. c. 58. p. m. 294. ac supponatur Emplastrum ex Cera, Resina, Pul. Succini & Gummi Elemi.

§. XII. Hisque non sufficientibus imprimis si accerrimi humores copiose ad partes affluent: 1) Absorbentia & Temperantia, 2) Evacuantia & Revellentia, & 3) Alterantia & Resolventia simul adhiberi debent, quo de consulantur Viri Excellentissimi atque Experientissimi: Dn. D. Bohn, in coll. de Medici Practici judicantis munere p. m. à 59. ad 69. Dn. D. Petermann, in coll. Therapevt. c. II. ad VIII. p. m. 4. ad 14. & diss. de medicamentis alvum laxantibus c. I. §. 4. c. 2. §. 2. & Wedel, Amæn, Mat. Med. p. m. 220 225. l. 2. f. 2. c. 2. B. Ethmullerus in Prax. cap. 5. §. 25. Hartman. in Pract. Chym. p. m. 5. Sennert. Willif. Sylv. alique plures. In tertia quoque curationis intentione videri meretur Excellentissimi atque Experientissimi Dn. D. Christ. Frid. Pincker. Patroni & Præceptoris omni observantiæ cultu ætatem colendi collegium form. Lect. 6. p. m. 28. ad 38. Quo in casu optime huc quadrant. Essentia Vegetabilis nostra amara & Aqua Bezoartica nostra, ejus loco substituendus est Spiritus Bussi Bezoarticus, aut si circumstantiæ id ferant supra laudata adstringentia & exsiccantia.

§. XIII.

§. XIII. Si callus in junctura post restitutionem generetur, & quidem tophaceus, ejus curatio frustranea: in molliore vero seu cartilagineo, successus desideratus interdum contingit, vid Dolæi chir. lib. 6. c. 5. p. m. 1506. Primo ergo articulus sæpius foveatur decocto parato ex radice althææ, cucumeris asin. malvæ, bismalvæ, major. & thapsi barbati, deinde locus inungatur oleo amygdalarum dulcium, pinguedine anserina ungu. dialthææ, & illo, quod Hildan. cent. III. obs. 25. in duritie mammarum describit. Fieri ex recensitis simplicibus quoque potest cataplasma aut applicatur Cerot. de cumino, quod Rounhuysen laudibus extollit maximis, seu Emplastrum Diachylum cum gummis, de cicuta, de ranis cum Merc. seu oxycroc. quibus per aliquot dies continuatis pro ulteriore resolutione fiat suffitus ex aceto super pyritem effuso, in quo prius aliquid Gummi ammoniaci maceratum fuerit, imo nervina cuncta emollientibus mixta hoc in casu conveniunt, v. g. Aqv. Reg. Hung. Essent. nostra Antipodagrica jam antea laudata & Sp. Matrical. cujus compositionem Junck. in chir. man. f. 2. c. 1. p. m. 77. describit:

§. XIV. Nec minus frequens est articulum post repositionem sponte recedere, quod si non callus aut fractura acetabuli recipientis subsit, à nimia ligamentorum laxitate contingit, seu ab hac ipsa luxationis violentia seu medicamentorum exiccantium atque roborantium neglectu & intempestivo emollientium usu, seu ab humorum affluxu extoto dependeat. In prioribus casibus medicamenta nobis interne propinanda suppeditat Excellentissimus Dn. D. Petermann. in Coll. Med. Pract. secundum Doctiss. Barbetti ductum privatissime habito, c. 3. §. 13. p. m. 80. & D. L. Ster-

Sterre in coll. Med. Pract. c. 8. p. m. 29. Externe vero applicentur fortiora exsiccantia cum nervinis: v. g. Aqua Vitæ & Reg. Hüng. Spiritus Matricar. Salis amm. & Camphorat. quo de vid. Blancard. Prax. Med. c. 10. §. V. p. m. 70. & Jungk. chir. man. f. 2. c. 4. p. m. 152. In posteriore vero simul totius ratio per evacuantia alterantia & revellentia uti superius jam dicta habeatur. Thomas Fienus tit. de caut. & Sculretus articuli unctionem commendant omnibus aliis remedijs anteponeendum, cujusque administrandi ratio in Arman. chir. p. m. 144. describitur.

§. XV. Deinde sicco hic pede non prætereunda est Diæta juxta canonem:

Optima Medicîna, bona Diæta.

Hæc igitur regula præcipue generalis observanda venit, quod omnia, quæ ad membrorum luxatorum commotionem faciunt, hic relegare debeant. Aer externus non minus nobis est necessarius, ac cibus & potus, & ad vitæ conservationem permultum facit. Nam aer est principium vitale, ejusque partes inspiratæ constituunt Spiritus animales, sicut videre licet in Excellentissimi Dn. D. Bohnii circulo Anatomico-Physiologico Progymn. IV. p. m. 66. & Progymn. XIX. p. m. 315. Et insuper, ut uno quasi verbo dicam: Aer requiritur temperatus, attestante Galeno l. i. Temper. c. 4.

§. XVI. Sequitur aërem cibus & potus, qui in non naturalibus sæpius morborum causam præbent. Pater autem peccare alimenta vel quantitate, vel qualitate, vel in utroque simul, tum quantitate, tum qualitate. Quantitatis vitia sunt vel in excessu vel in defectu, vel in utroque simul sumptis, vel potus vel cibus uterque. Quantitas porro vel absoluta, quando sem-

per

per prava & in omnibus deprehenditur, vel respectiva
quando in uno alterove subjecto tantum prava est.

§. XVII. Jam quod ad animi pathemata pertinet,
cum his multo alia res est & profecto si cum Excel-
lentissimo Dn. D. Rivino in coll. pathol. p. m. 26. ve-
ra dicere liceat, plures pereunt animi pathematibus,
quam bello aliisque morborum generibus. Dicis mul-
ti pereunt hydrope, pthisi, cachexia, febr. ard. pleur &c.
pauci ira, terrore metu, Responderur in hos si inquiras
morbos, tunc hi & plurimi alii proveniunt ab animi
pathematibus, ira mœrore, terrore, metu, unde dige-
stiones impediuntur, & varia sequuntur mala. Sic in
peste ipsa plurimi moriuntur ex terrore, ubi scilicet
anima semper meticulosa tandem desperabunda dese-
rit corpus, uti satis prolixè in aureo libello Dn. D. Ri-
vini de peste Lipsiensi edito, cap. 2. p. m. 30. videre est.

§. XIX. Jam ad iram ac mœrorem me accingam,
hæc videntur terrore contraria, ubi Spiritus in vindi-
ctam & iram ruit, tunc homines excandescunt po-
tius imo & totum corpus rubet, facies oculique
Spiritus ad exteriora migrant, tota massa sanguinea ex-
agitatur, pulsus acceleratur, cor palpitatur. Ira autem
non adeo nocet, si expleverit quasi vindictam, ast quo-
diutius hæret ira in corpore, eo magis nociva est. Cir-
ca mœrorem alia res est, nam hujus objectum inter-
dum levis aliqua res est, ob quam mœror non intro-
ducitur vehemens; Sed si objecta sunt gratissima, non
recuperabilia & magni momenti, hinc certe graviter
mœrore solet affici animus. Sic utique Dn. D. Rivini
judicio manet firmissimum, mœrorem, iram, terrorem
omnium fere morborum, (nisi absolute & proxime
F tamen

tamen remote & primitive, immo mortis causas existere.

§. XIX. Quoad somnum scimus tranquillitatem spirituum requiri, nam dum anima in perpetuo motu est, dum omnibus functionibus destinata, hinc natura concessit somnum, ut anima operibus continuis defatigata vires recolligat & ab operibus istis cesseret, sicut Excellentissimus Dn. D. Johann. Christoph. Schamburg / P. Publ. Lips. Physiologiæ celeberrimus, Patr. & Præceptor plurimum honorandus, in colleg. physiol. publ. præclare detexit. Quoad vigilias concernit, e contrario patet quando denegatur tranquillitas animæ spiritus igneos confundi, diffundi & debilitari enormiter, immo & mentem ipsam confusionem pati dicente D. Rivino in coll. physiol. c. IX. p. m. 35.

§. XX. De Motu & Quiete nunc agendum est, & quis nescit motum excessivum producere morbos immo & quietem excessivam. Principium omnis motus esse Spiritus ex Dn. D. Rivini Physiol. Thes. 9. satis superque evincitur, & jam ubi nimium exagitur in motu iste spiritus igneus, sic necessum est aucto calore defatigari vires, imo ut superveniat sudor, serum dissipari, adeoque humores inspissari. Sed; quies nimia etiam ponderanda occurrit, unde morbi nascuntur varii, qui fere incidit cum somno. Videmus nimia ex quiete uti & somno ubi nullus motus, in hydropem incidere homines, quoniam non dissipant serum abundans & transpirationem impediunt, & ita serum colligitur intra cutis poros copiosius, ut hydropici, cachectici, melanch. hyp. & scorbutici fiant.

§. XXI. Modus proinde in corporis alimentis pariter

riter atque animi pathematibus, semper quam maxime est tenendus, jubente & restante Hippocrate: Omne nimium naturæ inimicum. Quandoquidem in luxationibus etiam repositis eo neglecto, omnigena affectuum genera nemo non sibi contrahere potest.

CAP. VII.

Symptomata luxationibus accidentia subnectit.

S. I.

Is, quæ luxationes spectant, prælibatis, symptomata denique luxationem sequentia adhuc adjungenda esse conseo. Luxationum symptomata sunt: Dolor, tumor, inflammatio gangræna & sphacelus. Dolor articularum vehemens & acerbissimus existit si ossa corporis habitum firmantia, nimium impulsa, aut sua è sede declinantia vicinos musculorum nervorumque partes premunt, prout Plat. Prax. T. 2. c. 16. p. m. 681. annotavit, potissimum si partes nervosæ & tendinosæ fuerint læsæ. Quilibet enim articulus suos obtinet musculos & tendines, qui nervosi sunt, si ergo elongantur vel comprimuntur, dolor existit exquisitissimus, & sua ligamenta habet, tum externa, tum interna, & quo major inarticulatio dislocatur, eo major diuturniorque hinc evenit dolor. Sic os femoris in osse innominato internum habet ligamentum satis firmum, & difficulter hujus luxatio vel plane non curabilis.

S. II. Ad doloris medelam sine prolixis verborum evolutionibus progredimur, quæ tres præprimis indicationes habet:

- 1) Ut causa removeatur dolorifica,
- 2) Fibræ distensæ seu tensæ ut laxentur & leniantur,
- 3) Ut

3) Ut fibrarum irritabilitas seu sensibilitas nimia sedatur & compescatur.

In causæ sublatione attendenda 1) ligatura si observetur nimis arcta, est solvenda. 2) Fibrarum tensionum laxatio peragitur suadente Dn. D. Bohnio in colleg. Therap. f. 1. p. m. 59. paregoricis, anodynis & lenientibus. Anodyna agunt in partem dolentem. Anodynorum autem nonnulla agunt in fibras corrugatas & tensionum partium emolliendo & laxando: rad. alth. lil. alb. sem. scen. græc. herb. malv. & melilot. Adipes & medullæ, aqua tepida & omnia quæ vim lubricandi & laxandi habent. Vid Muys chir. rat. Dec. 4. obs. 7. Alia autem agunt, quæ humores impactos simul resolvunt & ita quoque fibras roborant. Talia sunt flor. chamæsem. caryi, anethi, item contusi caryoph. & imposti in loco

§. III. Tertio indicantur, quæ irritabilitatem temperant, & quæ spiritibus aliquantulum torporis introducunt, sunt hæc medicamenta narcotica interne pariter & frequentius quidem atque externe & rarius adhibita. Quoad narcotica hæc agunt in spiritus, toto corpore torporem introducendo, talia sunt papaverina, opium, spong cynosbati rad. mandragoræ, sem. & rad. hyoscyam. lolium. aqua frigida, quæ torporem spiritibus introducunt. Sic multi frigore pereunt, nam spiritus ad centrum abeunt, & torpor iis introducit. Quod autem in fibras opiata laxent, patet exin quia omnes fluxus sistunt, dolores mitigant, tussi medetur, & quia fibras porosque laxant, sudores & diaphoresin movent.

§. IV. Nunc sequitur tumor subitaneus & inflammatio, nam statim ac facta fuit luxatio, tunc intumescit articulus supra modum, nam dolor spasmus excitat,

a spa-

a spasmo autem tumor semper oritur & inflammatio; Motus quoque impeditus in momento accidit, si enim motus adhuc superstes res est bona, nullaque adest luxatio. Si dolor tumor atque inflammatio urgeant, & quidem mox ante repositionem, symptomatibus his ante omnia prospiciendum est, ne si articuli luxati, restituito mox tentetur, ex violentiore partium nervolarum distensione convulsionēs aliaque mala oriantur atrociora. Hinc positō membro in medio magisque doloroso situ, ac universalibus si exigantur præmissis, applicentur tumorem discutientia & inflammationem atque dolorem mitigantia, qualia sunt Mixt. ex vino & oleo rosaceo vel floribus verbasci tepida, aqua Reg. Hung. itē in superius adducta & in cataplasmatibus formam redacta medicamenta quibus simul admiscenda anodyna scilicet Malv. bismalv. Pariet. rad. Alth. Fl. cham. verbasci, sambuc. cum melilor. de quibus multum diuque sermo fuit. Sin post repositionem demum symptomata hæc emergunt, vincula arctiora ante omnia moderate laxentur ac recensita topica ex repellentibus & adstringentibus parata, admoveantur.

ovs. V. Primarium autem inflammationis indicans est sanguis in tertia corporis regione stagnans, qui sui remotionem exigit: Sanguinis stagnatio inhietur per sanguinis eductionem, venæ sectiones in partibus remotioribus adornatas, & uberiorem humorum affluxum revellendo atque derivando impediētes. His ex internis addantur sudorifera resolventibus combinata, v. g. Salia volatilia urinosa, Salis armon. Cornu cervi etc. vel fixa illa ocul. cancerorum, lap. percarum ras. dentis apri. sanguis hirci, tandemque antimoniaalia,

antimonium diaphoreticum simplex vel martiale, quæ sæpe sola sine ulla sanguinis evacuatione in inflammationibus minoribus, & in subjectis non adeo plerhoricis morbum hunc tollunt & humores viscidos & coagulatos resolvunt.

§. VI. Bezoartica nostra in per multis hucusque affectibus Deo juvante nempe in Cephalalgia, Febri, Variolis, Phthisi, Hydrope, Passione Hysterica etc. (absit jactantia verbis,) maximo cum emolumento propinata, nec non Essentia Vegetabilis nostra amara, quæ contra febrim & malum hypochondriacum ut & ad stomachum corroborandum & dolorem sedandum insigniter prodest, atque Essentia nostra Antipodagrica huc etiam in usum est vocanda. Ubi vero spasmodica fibrarum affectio in causa est, incassum omnia adhibentur resolventia & diaphoretica nisi antispasmodica simul admisceantur & imprimis anodyna observante B. Dn. D. Langio in cursu ut vocant Medico c. 8. §. 1. p. m. 63. conveniunt proinde hoc in casu Liq. Cornu Cervi succinatus, Antih. Poter. Cinabaris Antimonii & si febris in simul urgeat, Lap. Prunellæ imo ipsa quoque opiata.

§. VII. Et si à priscis pro hæc intentione commendantur repellentia, quæ ab extra apposita vi adstringendi aut refrigerandi tumorem & affluxum humorum reprimendo, partiumque poros cludendo agunt secundum Excellentissimum atque Experientissimum Dn. D. Langium beatæ memoriæ in Dissertar. de remed. vulnerariis aug. à D. Ritter 1694. habita §. 22. Notetur tamen primo illos errare toto cælo & repellentium usum quibusdam in casibus plane nullum, sed ab illo

illo abstinendum esse, quemadmodum recentiores
Henr. Overkampius in *neuen chirurgischen Gebäude*
p. m. 571. Barbett. chir. c. 2. p. m. 135. Blanckard. chir. c. 2. p.
m. 205. Corn. Bontekoe. in *neuen Gebäude der chirurgie*.
& Daelmannus suadent. 1) In inflammationis criticis,
quales ut plurimum sunt Erysipelaceæ, 2) in tali quæ a
causa dependet venenata morû scilicet viperæ, 3) quæ
plethoram humoresque viscidos comites habeat, 4) quæ
circa vasa majora v. g. in inguinibus & cum dolore ve-
hementiore existit; In hoc quippe casu anodyna potius
jamjam nominata sunt substituenda. Deinde vix
repellentibus solis utendum sed his resolventia atque
penetrantia simul addenda.

§. VIII. Idem de refrigerantibus esto iudicium
expellendi intentione adhibitis, si circa primum sta-
tim principium, antequam firmiter fibris partium im-
pingatur a violenta causa externa extravasatus cruor,
ipsa adhibueris, facile ad gangrænam & sphacelum di-
spones affectam partem. Abstinendum quoque est ab
emplastris resinosis & tenacibus admodum, sua namque
corrositate non raro illinunt poros, sicque exhalatio-
nem insensibilem impediendo variis symptomatibus sa-
tis sæpe periculosis dant ansam. Adhiberi autem possunt
emplastrum de minio, Saturninum Myns. similiaque.
Pariter non facile ad pingua calidiora qualia sunt olea
accedendum, uti Barbett. Anat. Pract. p. m. 322. Dolæi En-
cyclop. chir. l. I. c. 3. p. m. 57. Muys Prax. Med. chir. ac-
cad. 5. obs. I. p. m. 172. suadent.

§. 9. Sub morbi in clementum externa repellentia cum
resolventibus miscenda, in statu vero illis permutandum;
cum sudoriferis vero atque resolventibus intrinsecis
pergendum, quibus, quia dolor hoc tempore augetur,
opia-

opiata addere conducit. Quod si 'ergo' ex horum usu tumor subsidere & calor, rubedo atque dolor mitigari observentur, declinatio inflammationis & quidem per resolutionem præsto est, adeoque discutientium atque resolventium usu tantum pergendum. Quod si vero suppuratio ex signis suis imminere videatur, huic maturantia v. g. Mercurialis, Melilotus Alth. Cham. ficus, scæn. græc: sem: lini sunt adhibenda.

§. X. Mediis inflammationis præmissis, ad gangrænæ & Iphaceli medelam mihi est transeundum: Gangrænæ proinde curam quod concernit, poterit hæc vel generaliter vel specialiter explicari: Scilicet si incipiens atque imperfecta gangræna, diversa auxiliorum genera postulat, causæ antecedentis rationem semper habentia, & curatio instituatür secundum has indicationes 1) acrimonia humorum temperetur per medicamenta primario intera, v. g. Ex regno animali per partes duras præparatas & spiritus urinosos temperatos, Ex regno vegetativo per plantas vulnerarias. Ex regno minerali per antimonialia fixa cum martialibus unita. Ab extra vero ex mineralibus sunt imponenda omnis generis saturnina, v. g. Tur. Nihil. Min. Lyth. imprimis vero saturnina hæc aceto incoquantur. 2) Convulsiones aut præcaueantur aut mitigentur, si spiritibus misceantur theriacalia, castoracea atque anodyna. Hinc satis deprædicari nequit Dn. D. Peterman. in Coll. medico - Pract: part. 3. cap. 17. p. m. 303. hic essentia theriacalis cum castoreo mixta vel poterit etiam fieri potio ex aquis nervinis, v. g. floribus Sambuci, cerasis nigris, tenell. cornu cervi, theriaco cum specif. Ceph. Pul. March. epilep. etc.

§. XI. Si autem vera & perfecta fuerit gangræna, à quacunque demum causa hæc dependeat, indicationem u-

nam

nam eandemque habet scilicet ut putredo inchoata inhibeatur, ne vel ulterius serpat vel intendatur, & in sphacelum degeneret, quam hisdem quoque remediis in omnibus gangrænæ speciebus exequilicet. Perfectiorem itaque gangrænâ (secundum plurimorum autorum opinionem,) mox ad partem usque sanam scarificari convenit, cavendo, ne nervi aut tendines lædantur; hinc scarificata pars probe eluatur cum muria limonum vel brassicæ (Lacke von Sauer Kraut) lixivio barbitonforum, decocto calcis vivæ solitariè vel cum spiritu vini simplici aut camphora maritata vel illo, quod a Riverio observata Fomio communic. 24. miris præconis commendatur item vino Hispanico, spiritu vini simplici ac cum sale armoniaco acuato vel spiritu vini camphorato aut theriacali, vel Tinctura Myrrhæ, Aloës, Assâferidæ spiritu salis armoniaci, spiritu matricis mentionem fecit Jungk in chir. man. f. 2. op. 2. c. XII. p. m. 307. in quibus aliquid unguenti Ægyptiaci dissolvitur: huius etiam loci est lotio Hildani de Gangrænâ & Spacelo c. 13. item cum Riverio observata ab eodem Fomio communic. 22. descripta.

§. XII. Probe autem hac ratione elotis & mundatis scarificationibus imponatur vel Mercur. præcipit. solus vel cum alumine, myrrha, aloë & capite mortuo vitrioli mixtus item lapis medicamentosus Crollii aut quod magis approbandum, cum plumaceolis applicetur oleum carioph. item cinam quajac. juniperi vel per se vel cum oleo rosaceo temperatum vel sulphuri combinatum, quo casu exsurgunt terebinth. bals. sulphuris, præprimis iuxta Zwölfferi descriptionem cum sale tartari præparatum, butyr. antimonii. Unguent. Ægyptiac. & sp. sulphuris

G

cujus

eius usum singularem Riverius Cent. 1. obs. 84. per experientiam confirmat. Instar omnium tamen solutionem clavellorum & tantillum aluminis proficuum novit B. Dn. D. Langius in coll. chir. c. 2. §. & conferatur ex recentioribus Overkamp. in cap. 2. p. m. 90. ubi fusius de convenienti apparatu diserit. Quæ cuncta tamen 1) calida aut tepida sint, cum & actualis calor hic multum præstet, nec 2) acriorum applicatione diutius iusto insistendum, ne acrimonia sua & diuturniore usu novam gangrænam pariant.

§. XIII. Sed si natura secretionem moliat, quod dignoscitur, quando uti superius annotatum, circa partem gangrænatam circulus vel linea rubicunda & dolorifica quasi appareat, & ulcus incalescat, ad alia transeundum. Scilicet digestiva & posthæc abstergentia, quibus tamen semper aliquid de illis, quæ putredini resistunt, admiscendum. v. g. Unguentum aureum, matur. usirat. de apio etc. cum unguento Ægyptiaco, myrrha, oleo terebinthinæ, balsamo sulphuris & Peruviano. Hæc interim omnia dum fiunt, & quousque omne gangræne periculum cesarit, reliquis medicamentis super imponi debent cataplasma ac fomenta actu calida, adeoque pro calore hoc actuali conseruando sæpius renovanda, parata ex radice angelicæ, aristol. rotund. herb. nicot. rutæ, absinthii scordii, menthæ, millefolii, floribus cent. min. sambuc. cham. rosar. baccis juniperi, sem. cumin. gallis, vitriolo sale com. Lytharg. urina, spiritu vini vino & lixivio, quæ tamen in principio quasi repellentia in progressu vero potius resolventia sint.

§. XIII. Parti autem sanæ defensionis gratia simul appli-

applicentur repellentia ac defensiva, id est, quæ ulterio-
rem veneni gangrænosæ expansionem æque ac humo-
rum congestionem inhibeant, qualia partim superius de
inflammationibus tradita, partim sunt defensivum Chal-
methei aut Hildani, utraque ab hoc de gangræna & spa-
celo c. 13. descripta, item Cerat. Vig. de minio & similia.

§. XV. Sphacelus denique si gangræna superveni-
at, aut sine gangræna præsto sit, nullam amplius curam
admittit, sed cum quod in corpore plane mortuum est,
vitam recuperare haud valeat, & rei toto genere p. n. ra-
tionem habeat, una adhuc indicatio restat, illud è corpo-
re tollendi ac extirpandi juxta Poëtam

-- -- -- *Sed immedicabile vulnus*

Ense recidendum. ne pars sincera trahatur.

Quod si ob loci incommoditatem fieri nequeat res despe-
rata est, de quo consul. Scult. Hildan. Solingen ac non-
nulli alii. Alias vero totum interdum aliquod mem-
brum amputandum est, quando scilicet corruptio omnes
vel plurimas illius partes corripit, interdum vero ali-
quid saltem ex illo demere sufficit, si nimirum pars ejus
saltem externa & patens sphacelata fuerit.

§. XVI. Tantum est L. A. quod hac occasione ob-
lata angustiis temporis pagellarumque spatii ex curta
eruditionis meæ suppellectile de luxationum synthesi
in genere in medium proferre potui, debui. Hocce ut
æqui bonique consulere, & sicubi aberravero benigne
condonare, defectusque meos Tua supplere humanita-
te, & favoris umbone tegere velis, tam diu, donec im-
posterum perfectiora Tibi proponere possim, est quod
abs Te obnixè oro atque obtestor. Unum tantum illud
restat, ut Tibi æternæ DEus humillimas, quas mente
concipere possim devotissima agam habeamque gra-
tias,

tias, pro summa, qua cunctis hactenus à me propositis ad-
spirasti clementia submissis adorans precibus, ut cona-
tibus meis porro annuas. Faxit DEus immensa boni-
tate optimus, vi atque potentia infinita maximus, ut Pra-
xis Medica, cui futuris me temporibus destinavi imprimis in sui divini nominis gloriam, & plurimum deni-
que ægrotantium solamen & refectionem
cedat

Uf 1378

ULB Halle

3

001 958 240

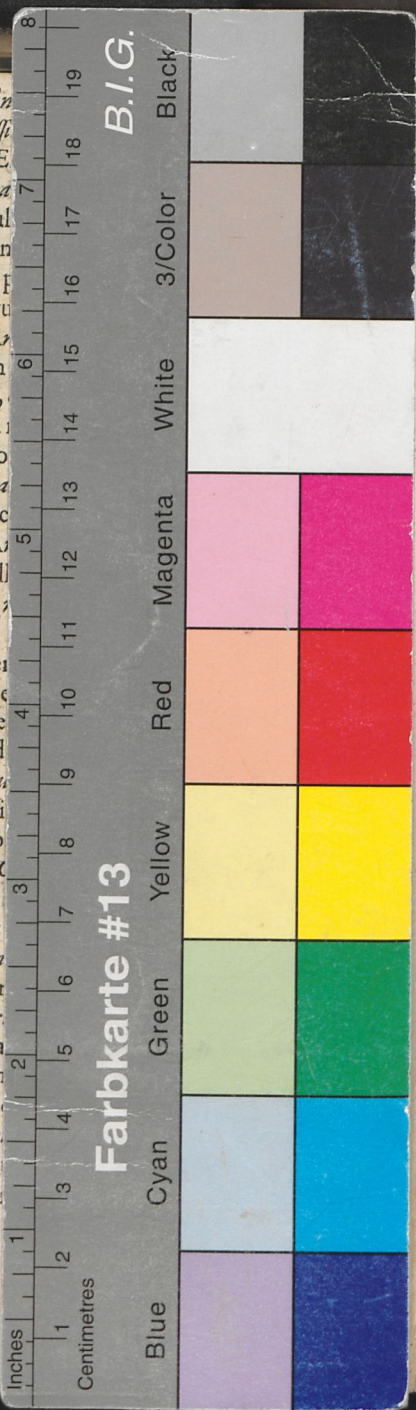

sb

V077

DIVINA FAVENTE GRATIA!
DISSERTATIO MEDICO - CHIRURGICA INAUGURALIS
De
**LUXATIONUM
SYNTHESE IN
GENERE,**

Quam
*IN ALMA REGIA ET ELECTORALI FRIDERICIANA,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORUSSIAE ET ELECTORATUS BRANDENB.
AC PROVINCIARUM HAEREDAE ETC.*

*GRATIOSO FACULTATIS MEDICAE CONSENSU
P R A E S I D E
DN. FRIDERICO HOFFMANNO,
MEDICINAE ET PHILOSOPH. NAT. PROF.
PUBL. ORDINARIO,
POTENTISSIMI REGIS BORUSS. CONSILIARIO
ET ARCHIATRO h. t. DECANO,
DN. PATRONO ET PROMOTORE SUO OMNI VENERATIONIS
CULTU PROSEQUENDO.*

PRO LICENTIA,
SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES JURAQUE ET
PRIVILEGIA DOCTORALIA

Ad d. 17. Septembr. Anno M. DCCIII.
Horis ante & pomeridianis consuetis
IN AUDITORIO MAJORI
Publicae Eruditorum disquisitioni submittet
IOHANNES GODOFREDUS *Brubsmann*
Grim. Misn. Med. Pract.

Hae Magdeburgicae, Typis Johannis Gruneri, Acad. Typogr.